

SPÓŁEM

DWUTYGODNIK

TREŚĆ

Zwołanie dorocznych zjazdów okręgowych w 1938 roku	1	Bilans porównawczy Wydziału Lustracyjnego i Społecz.Wychow. na 31.XII 1937 r.	26
Terminy dorocznych zjazdów okręgowych	1	Obroty i koszty handlowe działu handl.	27
Położenie gospodarcze	2	Artykuły własnej produkcji	28
Rok 1937	3	Wykonanie preliminarza budżetowego Wydziału Lustracyj. i Społeczno-Wychow.	29
Działalność Hurtowni Związku w 1937 r.	6	Wykaz ilościowo-wartościowy obrotów ważniejszymi artykułami	30
Działalność Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego w 1937 r.	11		
Zmiana ustawy o podatku obrotowym — J.	20		
Z Rady Nadzorczej	23	Z terenu	
Ze Związku	23	Narady gospodarcze	30
Bilans „Społem” Związku Sp. Spoż. R. P. na dzień 31.XII 1937 r.	24	Kurs spółdzielczy Młodej Wsi	30
Rachunek strat i nadwyżek	26	Wiadomości handlowe	31

**ORGAN
SPÓŁDZIELNI
RZPLITEJ**

**ZWIĄZKU
SPOŻYWCÓW
POLSKIEJ**

Konsumu Urzędników Polskich, Spółdz. z ogr. odpow. w Poznaniu

Aktywa

Kasa	zł. 1.519.90
Banki	„ 258.46
Towary	„ 26.780.25
Dłużnicy	„ 16.537.45
Papiery wartościowe	„ 6.880.—
Ruchomości	„ 4.—
Nieruchomości	„ 200.000.—
Sumy przechodnie	„ 6.115.—
Udziały w „Społem”	„ 3.103.—
	zł. 261.198.06

Pasywa

Udziały	zł. 34.662.92
Fundusz zasobowy	„ 60.559.37
„ amortyzacyjny	„ 2.000.—
Rezerwa specjalna	„ 124.141.17
Wierzyciele	„ 18.349.62
Kaucje	„ 1.135.42
Niepobrana dywidenda i udziały	„ 16.969.53
Zysk w roku bieżącym	„ 3.380.03
	zł. 261.198.06

Rachunek zysków i strat

Pensje	zł. 38.689.28
Koszty handlowe	„ 9.093.90
Podatki	„ 3.600.50
Amortyzacja nieruchomości	„ 2.000.—
Zysk w roku bieżącym	„ 3.380.03
	zł. 56.763.71

Zysk na wypieku chleba	zł. 40.203.65
„ „ towarach kol.	„ 7.893.12
„ „ mater. opał.	„ 2.624.62
Procenty	„ 6.042.32
	zł. 56.763.71

RÓŻNE OGŁOSZENIA

„Walne zebranie członków Spółdz. Stow. Spożywców przy cukrowni Klemensów w Klemensowie uchwaliło dawne brzmienie art. 3. — „kupować hurtowo, przerabiać i wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odprzedawać je detalicznie swoim członkom” zmienić na: „kupować hurtowo, przerabiać i wytwarzać artykuły spożycia, przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odprzedawać je detalicznie swoim członkom i nieczłonkom”. Dawne brzmienie art. 12: „udział wynosi złotych pięćdziesiąt, w czym obowiązkowy wniosek płatny gotówką przy zapisaniu się do stowarzyszenia stanowi złotych pięć” zmienić na „udział wynosi złotych dwadzieścia pięć, w czym obowiązkowy wniosek, płatny gotówką przy zapisaniu się do stowarzyszenia stanowi złotych 5”. Spółdzielnia gotowa jest na żądanie zaspokoić wszystkich wierzycieli, których wierzytelności istnieć będą w dniu ostatniego ogłoszenia, względnie złożyć do depozytu sądowego kwoty, potrzebne na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych lub spornych. Wierzycieli, którzy nie zgłoszą się do spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od tego dnia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę. 14

Stow. Spoż. „Jedność” w Wolborzu w osobach Lismana Wacława, Nabiałczyka Józefa, Jafry Michała, zamieszkałych w Wolborzu niniejszym ogłasza otwarcie postępowania likwidacyjnego Spółdzielni Stow. Spoż. „Jedność” w Wolborzu i wzywa wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w terminie trzech miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia”. 15

Spółdzielnia Spożywców „Jedność” w Izbi-
cy Kujawskiej z odpowiedzialnością udzia-

łami podaje do wiadomości, że walne zgromadzenie członków na posiedzeniu, odbytym w dniu 27 stycznia 1935 roku uchwaliło zmienić § 12 statutu przez zastąpienie dotychczasowej jednorazowej wpłaty na udziały w kwocie zł. 25 na wpłacenie przy zapisaniu się na członka spółdzielni zł. 2 a pozostałą część wpłacać ratami w ciągu 5 lat, na zadeklarowany udział. Zgodnie z wymaganiami art. 73 ustawy z dnia 29 października 1920 roku o spółdzielniach (Dz. Ust. Nr. 111 poz. 733) zarząd wyraża gotowość zaspokojenia na żądanie wszystkich wierzycieli spółdzielni, których wierzytelności istnieć będą w dniu trzeciego ogłoszenia powyższej uchwały, względnie złożenia do depozytu sądowego kwot, potrzebnych na zabezpieczenie wierzytelności niepłatnych jeszcze lub spornych; wierzycieli, którzy nie zgłoszą się ze swymi pretensjami do spółdzielni w przeciągu trzech miesięcy od dnia trzeciego ogłoszenia, uważać się będzie za zgadzających się na zamierzoną zmianę statutu. Ogłoszenie niniejsze jest z kolei trzecie. 16

Walne zebranie członków Spółdzielni „Samopomoc” w Krynicy pow. Nowy-Sącz w dn. 20 marca 1938 r. uchwaliło jednomyślnie znieść dodatkową odpowiedzialność członków. Zarząd spółdzielni wzywa wszystkich wierzycieli, którzy nie zgadzają się na tę zmianę, ażeby zgłosili się do spółdzielni po swoje należności. 24

Walne zgromadzenie Spółdzielni Urzędników, zapisanej z ogr. odpowiedzialnością w Inowrocławiu, odbędzie się w Inowrocławiu, dnia 23 kwietnia 1938 roku o godz. 18-tej w Świątlicy Związku Urzędników Miejskich w Inowrocławiu (gmach Teatru Miejskiego) Plac Klasztorny, z następującym porządkiem obrad:
1. Zagajenie i wybór prezydium walnego zgromadzenia.

2. Sprawozdanie z rewizji ustawowej.
 3. Sprawozdanie z czynności za rok 1937.
 - a) zarządu,
 - b) rady nadzorczej.
 4. Przyjęcie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1937 oraz udzielenie zarządowi pokwitowania.
 5. Podział zysku.
 6. Przyjęcie preliminarza budżetowego na rok 1938.
 7. Wybór członków rady nadzorczej w miejsce ustępujących.
 8. Wolne głosy i zamknięcie.
- Bilans i rachunek strat i zysków za rok 1937 oraz budżet na rok 1938 wyłożone są do wglądu w lokalu spółdzielni przy ul. Solankowej Nr. 72. 25

Okręgowy Związek Spółdzielczych Stowarzyszeń Spożywców w Garwolinie z odpowiedzialnością ograniczoną, z mocy uchwał dwóch nadzwyczajnych zjazdów ulega rozwiązaniu i przystępuje do likwidacji. Stosownie do przepisu art. 76 ustawy o spółdzielniach, komisja likwidacyjna wzywa wierzycieli Związku do niezwłocznego zgłoszenia swych roszczeń. 26

Robotnicze Stowarzyszenie Spożywcze i Oszczęd. dla Bielska i okolicy, spółdz. zarej. z odp. udziałami w Bielsku. Zaproszenie na 34 walne zgromadzenie delegatów, które się odbędzie, w sobotę, dnia 23 kwietnia 1938 r. o godzinie 4 i pół po południu w własnym domu administracyjnym w Bielsku, ul. Młyńska 12 z następującym porządkiem dziennym: 1. Odczytanie i zatwierdzenie protokołu 33 walnego zgromadzenia z dnia 11 kwietnia 1937 roku. 2. Odczytanie sprawozdania rewizyjnego. 3. Sprawozdanie: a) zarządu, b) rady nadzorczej, c) zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego i udzielenie absolutorium. 4. Decyzja w sprawie nadwyżki. 5. Uzupełniający wybór członków rady nadzorczej i zarządu. 6. Wnioski zarządu i rady nadzorczej. 7. Różne. 27

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

Spółdzielnia Spożywców Pracowników Kolejowych Rzeczypospolitej Polskiej w Stanisławowie, Spółdzielnia zarejestrowanej z ograniczoną odpowiedzialnością.

Odbędzie się w niedzielę dnia 24 kwietnia 1938 r. o godz. 16-ej (4-ej po południu) w lokalu Sokoła II Górka przy ul. Kolejowej z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
 - 2) Odczytanie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia.
 - 3) Odczytanie sprawozdania z odbytej lustracji w dniach od 8 do 12 listopada 1937 r.
 - 4) Sprawozdanie zarządu z czynności i zamknięcie rachunków za rok 1937.
 - 5) Sprawozdanie komisji rewizyjnej i wniosek na udzielenie absolutorium zarządowi.
 - 6) Pokrycie strat.
 - 7) Połączenie spółdzielni z spółdzielnią „Zjednoczenie Spożywców”.
 - 8) Wolne wnioski bez uchwał.
- Bilans i księgi za rok 1937 wyłożone są w lokalu spółdzielni dla przeglądu członków.

U w a g o: Walne zgromadzenie odbędzie się o godz. 16-ej (4-ta po południu) bez względu na ilość obecnych członków. Z powodu ważności spraw upraszamy o jawienie się wszystkich członków.

Sąd Grodzki w Ejszyszkach ogłasza, że **Stanisław Gotowiecki s. Michała, ur. w 1894 r. zam. w Ejszyszkach**, na mocy wyroku tegoż Sądu z dnia 13 czerwca 1938 r. częściowo zmienionego w dniu 17/20 listopada 1936 r. przez Sąd Okręgowy w Wilnie W. Z. w Lidzie, w sprawie Nr. Kg. 524/36 r. ze skargi prywatnej Dominika Kudzinowskiego — Wołka, został uznany winnym tego, że: dnia 21 lutego 1936 r. w jadłodajni w Ejszyszkach pomógł oskarżyciela prywatnego słowami: „Wołek jest złodziejem, okrada spółdzielnię, mleczarnię spółdzielczą, okrada was durnych mužyczków, ocknijcie się mužyczki, nie dajcie się temu złodziejowi, który całe życie was okrada biednych ludzi, won z takimi złodziejami - społecznikami, nie dajmy się temu złodziejowi, który pracuje w gminie i pije waszą krew”, tj. o takie postępowanie, które może go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebego mu jako zastępcy sekretarza gminy, i z mocy art. 255 § 1 K. K. skazany na jeden tydzień aresztu z zawieszeniem wykonania kary na przeciąg lat trzech, i dwadzieścia złotych grzywny. Orzeczono wyrok ogłosić na koszt Stanisława Gotowieckiego w „Kurierze Wileńsko-Nowogródzkim” i czasopiśmie „Społem” w Warszawie. 29

Walne zgromadzenie Spółdzielni „Sojuz” w Kulczynie obecnie Spółdzielnia Spożywców „Sprawiedliwość” w Kulczynie w dniu 4 kwietnia 1937 roku postanowiło znieść dodatkową odpowiedzialność członków za zobowiązania spółdzielni i przedłużyć wpłaty na udziały do lat pięciu. Zarząd spółdzielni na podstawie art. 73 ustawy o spółdzielniach wzywa wszystkich wierzycieli do zgłaszania w terminie 3-miesięcznym od ostatniego ogłoszenia swoich pretensji. 30

Spółdzielnia Urzędników Towarzystwa Kopalni i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich w Sosnowcu, z odpowiedzialnością udziałami zawiadamia, że walne zebranie odbędzie się dnia 21 kwietnia 1938 r. o godz. 18-tej, w gmachu Towarzystwa Sosnowieckiego w Sosnowcu, z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie, wybór przewodniczącego i sekretarza.
2. Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania.
3. Odczytanie protokołu z lustracji z dnia 28—30 października 1937 r.
4. Sprawozdanie z działalności zarządu: a) sprawozdanie ogólne zarządu, b) odczytanie bilansu za rok 1937, c) odczytanie protokołu rady nadzorczej, d) Zatwierdzenie bilansu za rok 1937 oraz budżetu na rok 1938.
5. Pokrycie strat za rok 1937.
6. Wolne wnioski. 31

Walne zgromadzenie członków podpisanej spółdzielni odbędzie się dnia 25 kwietnia r. b. o godz. 18-tej w gmachu P. K. O. w Poznaniu Plac Wolności Nr. 3, z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i ukonstytuowanie

biura. 2) Odczytanie protokołu z lustracji dokonanej przez Związek Spółdz. Spoż. R. P. i powzięcie uchwał. 3) Sprawozdanie zarządu i rady nadzorczej za rok 1937. 4) Przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania. 5) Podział zysku. 6) Uchwała o przystąpieniu do innych spółdzielni. 7) Wybór członków rady nadzorczej. 8) Wolne wnioski. „Ka-De-Ha” — **Harcerska Spółdzielnia z. o. u. w Poznaniu.** Rada Nadzorcza: Antoni Dehmel, prezes. 32

Spółdzielnia Spożywców „Poleszuk” w Antopolu. Bilans na dzień 31 grudnia 1937 r. **Stan czynny:** Ruchomości zł. 431,94, gotówka w kasie zł. 258,99, towary w dział. wytw. 2.427,79, dłużnicy za towary zł. 1.354,99, manka, udziały, dostawcy, inne należności, wkłady zł. 568,41. Ogółem zł. 5.041,22. **Stan bierny:** Fundusz udziałowy i saldo z roku ub. zł. 652,99, fundusz społeczny i saldo z roku ub. zł. 1.765,72, zobowiązania: pożyczki, dostawcy prywatni, zaległe podatki sumy przechodnie, różni zł. 2.438,17, czysta nadwyżka zł. 184,34. Ogółem zł. 5.041,22. 34

Na podstawie § 16 statutu zawiadamiam, że w dniu 24 kwietnia 1938 r. o godz. 17-ej, odbędzie się w **Krakowie, przy ul. Dunajewskiego 3, Walne Zgromadzenie członków Spółdzielni Straz Pożarnych w Krakowie**, z następującym porządkiem obrad: 1) zażalenie, 2) odczytanie protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia, 3) odczytanie protokołu z rewizji spółdzielni dokonanej przez lustratora Związku Spółdzielni Spożywców R. P. „Społem” w Warszawie, 4) sprawozdanie zarządu spółdzielni z działalności za 1937 r., 5) sprawozdanie rady nadzorczej z działalności za 1937 r., 6) sprawozdanie komisji rewizyjnej i odczytanie protokołu, 7) przyjęcie bilansu i udzielenie absolutorium zarządowi i radzie nadzorczej z czynności i rachunków za 1937 r., 8) podział nadwyżki osiągniętej za 1937 r., 9) wybór członków komisji rewizyjnej na 1938 r., oraz uzupełniająco wybór 3-ch członków rady nadzorczej, 10) wolne wnioski. Prezes rady nadzorczej inż. Eug. Nowakowski. 36

SPROSTOWANIE.

Podajemy do wiadomości, że termin walnego zgromadzenia **Polskiej Centrali, Spółdzielni Spożywców Pracowników Kolejowych** z odp. ogr. w Poznaniu, Stary Rynek 46/47, ze względów służbowych, został przesunięty z dn. 21 kwietnia na dzień **26 kwietnia 1938 r.**

35

OGŁOSZENIA REJESTROWE

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Siedlcach dnia 24 sierpnia 1937 r. pod Nr. 546 wciągnięto następujący wpis: **Spółdzielnia Spożywców Rolniczo-Leśna „Jedność” w Gręzówce** z odpowiedzialnością udziałami. Siedzibą spółdzielni jest wieś Gręzówka, gminy Dąbie, pow. łukowskiego. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa spółdzielni jest: kupno, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów

użytku domowego i gospodarczego i oddawanie je detalicznie swoim członkom, przyjmowanie wkładów oszczędnościowych od członków oraz prowadzenie wszelkiego rodzaju działalności kulturalno - oświatowej i społecznej. Udział wynosi 25 zł., płatny 5 zł. przy przystąpieniu do spółdzielni, pozostała suma winna być wpłacona w ciągu najdalej pięciu lat, po zł. 4 w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Stanisław Moskwiak, Aleksander Durka i Władysław Szczygieł, wszyscy z Gręzówki. Ogłoszenia spółdzielni zamieszczane będą w czasopiśmie „Społem” w Warszawie. Zarząd składa się z 3-ch członków. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości należą do obowiązku rady nadzorczej, samo zaś postanowienie o sprzedaży nieruchomości należy do kompetencji walnego zgromadzenia. W razie rozwiązania spółdzielni zgromadzenie walne wybiera 3-ch likwidatorów i określa sposób likwidacji z zachowaniem odnośnych przepisów, wskazanych w ustawie o spółdzielniach. 219

Sąd Okręgowy w Rzeszowie, Wydział I cywilny, dnia 3 marca 1938 r. Sygn. I. R. S. IV. — 10. W rejestrze spółdzielni przy firmie **„Spółdzielnia Spożywców „Postęp” w Dębnie** z odpowiedzialnością udziałami wpisano: Z zarządu ustąpili członkowie zarządu Jan Golenia, Roman Kiełb i Alojzy Dziaduś, w ich miejsce wybrano członkami zarządu Jana Kątnika, Romana Góraka i Ignacego Jaźwę. Data wpisu 3 marca 1938 r. 221

Sąd Okręgowy w Kielcach dnia 11 marca 1938 roku przy firmie RS. 674 wpisano: **Spółdzielnia spożywców „Łączność” w Mieltu** z odpowiedzialnością udziałami. Siedziba spółdzielni jest w Mieltu. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni tylko zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: a) kupowanie hurtowo, przerabianie oraz wytwarzanie artykułów spożycia i przedmiotów użytku domowego, oraz gospodarczego i oddpsredawanie je detalicznie swoim członkom; b) przyjmowanie wkładów oszczędnościowych od członków na warunkach ustalonych przez radę nadzorcą i w granicach ogólnej sumy zadłużenia określonej przez walne zgromadzenie przy wydawaniu wpłacającym imiennych dowodów wkładowych; c) prowadzenie wszelkiego rodzaju działalności kulturalno-oświatowej i społecznej. Udział wynosi 25 zł., z czego kwota 5 zł. płatna jest przy zapisaniu się do spółdzielni, dalsza kwota 5 zł. płatna jest w ciągu roku, a pozostała suma powinna być wpłacona w ciągu najdalej trzech lat po 5 zł. w ratach rocznych. Członkami zarządu wybrano: Stanisława Słotę, Janę Kardasia i Michała Chuchacza. Ogłoszenia umieszczane będą w czasopiśmie „Społem”. Zarząd składa się z trzech członków. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu, Zawieranie przez zarząd kontrakty w sprawach kupna, za-

Spółem

DWUTYGODNIK

POŚWIĘCONY PRAKTYCE SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW
ORGAN „SPOŁEM” ZWIĄZKU SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW R.P.

Zwołanie dorocznych zjazdów okręgowych w 1938 r.

W myśl §§ 17 — 21 statutu „Spółem” Związku Spółdzielni Spożyców R. P. Zarząd Związku zwołuje doroczne zjazdy okręgowe przedstawicieli spółdzielni, które odbędą się w poszczególnych okręgach w czasie od 24 kwietnia do 22 maja r. b. z następującym porządkiem obrad:

1. Odczytanie uchwał zeszłorocznego zjazdu okręgowego przedstawicieli spółdzielni.
2. Rozpatrzenie i omówienie sprawozdania i bilansu Związku za rok 1937 oraz planu działań Związku na rok 1938.
3. Realizacja w okręgu 3-letniego planu rozwoju spółdzielczości spożyców.
4. Ustalenie kandydatur do Rady Nadzorczej Związku.
5. Wyznaczenie składek na działalność Rady Okręgowej od spółdzielni okręgu oraz uchwalenie budżetu wydatków i planu działań Rady Okręgowej.
6. Wybory członków Rady Okręgowej (zgodnie z przepisami § 22 statutu Związku).

Warunki uczestniczenia spółdzielni w dorocznych zjazdach okręgowych, jako wyciąg ze statutu Związku, podane są w zawiadomieniach o zjeździe, wysyłanych do spółdzielni przez Zarząd Związku za pośrednictwem oddziałów względnie składnic Związku, oraz związków okręgowych.

Terminy dorocznych zjazdów okręgowych

24 kwietnia. Będzin, Cieszyn, Lwów, Łomża, Łódź, Puławy, Radom, Włocławek.

1 maja. Ciechanów, Kalisz, Kutno, Lida, Poznań, Rzeszów, Wieluń.

8 maja. Białystok, Brześć, Garwolin, Katowice, Końskie, Kraków, Wilno, Zamość.

Położenie gospodarcze

Rok 1937 był w Polsce w dalszym ciągu rokiem utrzymującej się dobrej koniunktury, jakkolwiek w wielu innych krajach europejskich oraz szczególnie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zaznaczyło się wyraźnie, począwszy od wiosny, osłabienie koniunktury, spadek cen i spadek wskaźnika produkcji. Wprawdzie i w Polsce, począwszy od wiosny roku sprawozdawczego, wzrost wskaźnika produkcji osłabł, tym nie mniej wskaźnik produkcji wzrasta aż do końca roku.

Na podstawie tych danych można stwierdzić, że tak zwana recesja, tj. pogorszenie koniunktury, dość wyraźnie zarysowana w większości krajów ulega w Polsce opóźnieniu. Jako przypuszczalne przyczyny tego opóźnienia można wymienić utrzymywanie się cen zboża w Polsce powyżej poziomu światowego i działalność inwestycyjną czynników publicznych, szczególnie w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

Ceny zboża utrzymały się w Polsce na stosunkowo wysokim poziomie aż do października ubiegłego roku wskutek zwiększenia się konsumpcji szczególnie wsi z jednej strony i niższych niż przeciętne urodzajów z drugiej strony.

Przeciętne zbiory ważniejszych zbóż w milionach kwintali przedstawiały się w 1937 r. w sposób następujący:

	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies
1931—1936	19,8	63,9	14,5	25,1
1936	21,3	63,6	14,0	26,4
1937 ¹⁾	18,4	58,3	13,1	24,1

Inwestycje publiczne nie były wprawdzie specjalnie wysokie, nie przekraczały bowiem prawdopodobnie paruset milionów złotych, — na nasze jednak stosunki mogły wpłynąć dość znacznie na ożywienie niektórych gałęzi przemysłu i wzrost zatrudnienia, a co za tym idzie — i wzrost konsumpcji ogólnej.

Niepokojącym jednak dla koniunktury

w Polsce jest fakt obniżenia się cen produktów hodowlanych, wywołany większą podażą wskutek braku paszy, oraz cen zboża w końcu roku, w szczególności zaś szybszy w dalszym ciągu wzrost wskaźnika dóbr wytwórczych, aniżeli dóbr spożycia oraz lekkiej tendencji spadku płac realnych. Zjawiska te bowiem mówią o szybszym wzroście produkcji aniżeli konsumpcji, a nawet o grożącym spadku konsumpcji.

Oto rozwój najważniejszych wskaźników życia gospodarczego w Polsce:

	R. 1928=100		% wzros. lub spad.
	sty-czeń 1937	sty-czeń 1938	
Wskaźnik produk. ogóln.	80,1	89,3	+ 11,4
„ dóbr wytwórcz.	80,4	94,3	+ 17,3
„ „ spożycia	80,5	85,2	+ 5,8
„ ładunków kol.	75,6	90,1 ²⁾	+ 19,1
Liczba zatrud. w przem.	610,8	680,7	+ 11,4
Wskaźnik ogólny cen hur.	58,2	58,1	— 0,2
„ cen artykuł. nabywanych przez rolników . . .	65,7	65,6	— 0,2
„ cen artykułów sprzedawanych przez rolników	47,5	49,8	+ 4,8
w tym zboże	49,6	52,3	+ 5,5
„ zwierzęta rzeźne	40,8	39,7	— 2,7
Wskaż. koszt. utrzymania rodziny robotn. . . .	63,8	64,2	+ 0,6
Wskaż. płac realnych robotników przemysłów.	129,1	128,2 ³⁾	— 0,7
Wskaż. płac real. urzęd.	104,0	102,9	— 1,1

Jakikolwiek może być przebieg koniunktury w latach następnych, trzeba stwierdzić, że ruch spółdzielczy jest przygotowany na pogorszenie się położenia gospodarczego o wiele lepiej, aniżeli to było przed 10-ciu laty: ostrożna polityka finansowa zarówno Związku jak i spółdzielni doprowadziła do znacznej poprawy stosunku kapitałów własnych do obcych, do redukcji kredytów mimo wzrostu obrotów i ogólnego in-

²⁾ Grudzień 1937.

³⁾ Październik 1936 i 1937 r.

¹⁾ Dane prowizoryczne.

westowania w ramach narastających funduszków własnych.

Rozwój obrotów Związku i spółdzielni nie tylko dotrzymywał kroku koniun-

kturze, ale ją przewyższał, mimo, że wzrost konsumpcji w roku sprawozdawczym pozostał w tyle za wzrostem produkcji.

R o k 1 9 3 7

Ożywienie gospodarcze wydatnie wpłynęło na dalszy rozwój ruchu spółdzielczego.

Wzrosły przede wszystkim obroty towarowe w spółdzielniach o 17,4%, w Związku o 15,2%. Ogólny obrót spółdzielni związkowych przekroczył 142 milj. zł. 90% spółdzielni pracowało z nadwyżkami i zamknięcia ich rachunkowe wykazują zwiększenie dochodowości o 10%. Nadwyżka netto spółdzielni związkowych sięgać będzie zapewne 2,5 miliona złotych.

Tyle dodatnich wskaźników gospodarczych.

Groźnym natomiast objawem, który niszczy podstawy moralne i materialne, jest niedostateczna walka ze sprzedażą na kredyt. Mimo niezwykle ostrej kampanii antykredytowej, prowadzonej przez Związek, sprzedaż na kredyt nie tylko się nie zmniejszyła, ale nawet wzrosła. Na podstawie obliczeń porównawczych, obejmujących 802 spółdzielnie spóżywców, które reprezentują 3/4 ogólnych obrotów spółdzielni, należy stwierdzić, że w spółdzielniach tych należności za towary wybrane na kredyt wzrosły w porównaniu z rokiem 1936 przeszło o 2%. Okazuje się, że podejmowane tutaj wysiłki były jeszcze niedostateczne, skoro rezultaty nie są zadowalające.

Przechodząc do elementów organizacyjnych, należy stwierdzić, że przyrost członków zanotowało 70% spółdzielni. Po odliczeniu 13 tysięcy członków „martwych” skreślonych z rejestrów spółdzielni, przyrost netto wyniósł 3,8%. W rezultacie rok 1937 zamknięty został przy stanie 324,5 tysiąca członków w spółdzielniach spóżywców.

Skład zawodowy członków przesuwają się nadal w kierunku przewagi rolników. Spółdzielnie związkowe liczyły 43% rolników, 32,5% robotników, 15% urzędników i 9,5% różnych zawodów.

Na 1531 spółdzielni spóżywców, należących do Związku w 1937 roku, 1052 działało na wsi.

Natężenie ruchu założycielskiego utrzymało się nadal; w 1935 r. zorganizowanych zostało 185 spółdzielni spóżywców, w 1936 r. — 243 i w 1937 r. — 288, mimo coraz ostrzejszych wymagań, stawianych przez Związek przy wydawaniu oświadczeń o celowości założenia spółdzielni.

Terytorialne rozmieszczenie nowopowstałych spółdzielni przedstawia się następująco:

Województwa	1935 r.	1936 r.	1937 r.
Centralne	118	145	146
Wschodnie	47	67	77
Zachodnie	1	6	10
Południowe	19	25	55
Razem	185	243	288

Przeszło połowa powstających co roku spółdzielni spóżywców przypada na województwa centralne. Tutaj dominuje województwo lubelskie, gospodarczo i społecznie najbardziej wyrobione, na którego terenie założonych zostało w 1935 roku 67, w 1936 r. — 78 i w 1937 roku — 96 spółdzielni spóżywców. Największą jednak dynamikę w ruchu założycielskim wykazują województwa południowe, a wewnątrz tej grupy województwo lwowskie: w r. 1935 powstało w zachodniej części tego województwa 11 spółdzielni spóżywców, w 1936

— 18, a w 1937 — 36 nowych spółdzielni spożywców. Spośród województw wschodnich żywy ruch organizacyjny powstaje w woj. wołyńskim; gdy w 1935 r. założono tam zaledwie 8 spółdzielni spożywców, to w 1936 r. zorganizowano 15, a w 1937 r. — 25; nadal bierne były województwa: poznańskie, pomorskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

W zakresie akcji szkolenia spółdzielczego lata ostatnie przyniosły wielki rozrost kursów fachowych. Frekwencja uczestników w 1937 r. na 242 kursach ustnych o charakterze przysposobienia spółdzielczego bądź też doszkolenia zawodowego przekroczyła 9.000 osób. Poza tym odbyło się 113 jednodziennych konferencji przeszkoleniowych — przy udziale 4.600 uczestników. Na wakacyjnych kursach spółdzielczych było z górą 700 osób. Ogółem przeto przeszkolenie spółdzielcze objęło 14,5 tysiąca pracowników i działaczy spółdzielczych, tj. 3/5 czynnych spółdzielców w naszym ruchu.

Duży rozwój wykazały Spółdzielcze Kursy Korespondencyjne. Liczba uczestników S. K. K. wzrosła z 341 w 1936 r. do 1476, w tym nowoutworzona grupa organizacyjna spółdzielni spożywców liczyła 840 osób, skoncentrowanych w 106 ośrodkach. W grupie tej przeważała młodzież.

Wydatnie również wzrosło czytelnictwo spółdzielcze. Ogólna konsumpcja książek i broszur spółdzielczych podniosła się z 114 tys. egz. w 1936 r. do 151 tys. egz. W szczególności jednak zwiększyło się zapotrzebowanie na podręczniki spółdzielcze i broszury towaroznawcze, mianowicie z 8 tys. egz. w r. 1936 do 15,5 tys. sprzedanych w roku 1937. Liczba prenumeratorów „Spółnoty” wynosiła w końcu roku sprawozdawczego 48,5 tysiąca; 13,4% członków zrzeszonych w spółdzielniach spożywców było prenumeratorami tego propagandowego organu Związku.

Wyrazem dojrzałej potrzeby szerszego kontaktu spółdzielczości z ruchem

zawodowym było urządzenie przez Związek w grudniu 1937 r. na terenie Zakładów Wytwórczych w Kielcach konferencji przedstawicieli robotniczych i pracowniczych związków zawodowych. Celem tej konferencji było wzajemne zbliżenie się i omówienie akcji propagandy ruchu spółdzielczego w szeregach związków zawodowych robotniczych i pracowniczych. W konferencji wzięło udział 115 działaczy zawodowych, reprezentujących związki branżowe, zjednoczone w siedmiu centralach ruchu zawodowego w Polsce.

Konferencja jednomyślnie powzięła uchwałę, stwierdzającą, że „związki zawodowe winny dopuścić jak najszerszej podjętą propagandę spółdzielczą wśród swoich członków; w zasadzie każdy zrzeszony zawodowo pracownik winien być członkiem spółdzielni spożywców. Ze swej strony spółdzielnie winny się zobowiązać do zatrudniania wyłącznie członków związków zawodowych”.

Ścisłe stosunki organizacyjne łączyły Związek z Ligą Kooperatystek, której zadaniem jest rozwijanie zrozumienia idei spółdzielczości wśród kobiet, pozyskanie ich do czynnej współpracy w ruchu spółdzielczym oraz doskonalenie gospodarstw domowych, jako podstawowych komórek spółdzielczości.

Liga Kooperatystek działała w roku 1937 przy pomocy 80 kół, liczących 2.301 członkin.

Z inicjatywy Ligi została powołana w r. 1937 komisja dla przeprowadzenia propagandy w sprawie skrócenia czasu pracy pracowników sklepowych. Pracę tę prowadzą prawie wszystkie koła Ligi.

Proces wiązania się młodzieży z ruchem spółdzielczym wzmagają się stale. Spółdzielczość odpowiada dążeniom społecznym młodzieży i jej poglądom na organizację życia gospodarczego. To też o dynamice rozwojowej ruchu spółdzielczego zdecydował w wielu wypadkach udział młodzieży w akcji organizacyjnej.

Przechodząc do ujemnych objawów w działalności spółdzielczej w roku 1937 trzeba wskazać przede wszystkim na rozkładowe, zarówno pod względem organizacyjnym jak i gospodarczym, zjawiskę zakładania na wsi dwóch typów spółdzielni spożywców o jednakowym charakterze działania. Wbrew układowi, zawartemu w dniu 22 października 1935 r. ze Związkiem Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych, którego zadaniem miało być uporządkowanie pracy spółdzielczej na terenie, nie respektuje się ustalonej w układzie tym zasady, że wiejskie spółdzielnie spożywców będą się skupiać w „Społem”, i dopuszcza się, a nawet propaguje powstawanie odrębnych spółdzielni „spożywczo - rolniczych”. Stosuje się przy tym niejednokrotnie metody, które destrukcyjnie działają na pracę gospodarczą wsi: podważają jej samodzielność, osłabiają poczucie odpowiedzialności i niweczą pierwiastek wysiłku osobistego, tak bardzo cenny w ruchu spółdzielczym. Dla względów konkurencyjnych obniża się wymagania, jakie powinny być stawiane założycielom spółdzielni, np. co do wysokości udziału, przez co uchylbia się zasadzie porządnej pracy spółdzielczej i nie zapewnia nowopowstającym placówkom warunków prawidłowego rozwoju.

Spółdzielnie spożywczo - rolnicze nie przystępują do Związku „Społem”, mimo, że całkowicie posiadają charakter wiejskich spółdzielni spożywców i pełnią na wsi identyczne funkcje gospodarcze. Odrębność spółdzielni tych nie ma ani rzeczowego ani formalnego uzasadnienia, to też zakładanie ich, częstokroć pod wpływem czynników pozaspółdzielczych, wywołuje tylko zamęt w stosunkach wiejskich i utrudnia Związkowi „Społem” i Związkowi Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych realizowanie układu, który zapewnić miał zdrowy i harmonijny rozwój spółdzielni spożywców i spółdzielni rolniczo - handlowych przy zachowaniu właściwego zakresu ich działania i naj-

dalej posuniętej współpracy gospodarczej.

*

Spółdzielczy samorząd terytorialny wyrażał się w działalności rad okręgowych. W roku 1937 zaczęły funkcjonować 3 nowe rady okręgowe, tak, że w końcu roku sprawozdawczego istniało w ramach organizacyjnych Związku 39 rad okręgowych. Zasiadały w nich 393 osoby z wyboru; z tej liczby 218 osób pełniło funkcje delegatów rejonowych. Posiedzenia prezydium rady odbywały się przeciętnie 7,5 razy, a plenum 3,5 razy w ciągu roku. Wszystkie rady miały sekretarzy.

Głównym zadaniem rad okręgowych było niesienie pomocy organizatorom nowych spółdzielni i planowanie, a w niektórych okręgach i prowadzenie akcji kursowej.

Rady posiadały w swej ewidencji w 1937 r. 566 spółdzielni bądź już powstałych, bądź też będących w stadium organizacji. Delegaci rejonowi odbyli ogółem 588 wizytacji spółdzielni.

Wydatki ogólne wszystkich rad okręgowych zamknięte zostały w r. 1937 kwotą zł 47.743, gdy w r. 1936 wynosiły zł 44.388. Wpływy kasowe w roku 1937 stanowiły zł 48.654 (w 1936 r. zł 42.693). Składki od spółdzielni wyniosły zł 38.370, wobec zł 30.222 w r. 1936; zwroty z Wydziału Lustracyjnego za t. zw. funkcje zlecone — zł 4.815 i wpływy różne zł 5.469. Przewyżka wydatków nad dochodami wyniosła zł 911, gdy rok 1936 zamknięty został nadwyżką w sumie zł 1.695.

Doroczne jesienne zjazdy okręgowe, poświęcone sprawom organizacyjnym i gospodarczym spółdzielni, odbyły się w 1937 r. w 41 miejscowościach (w 1936 r. — w 39 miejscowościach). Zgromadziły one 1704 delegatów, reprezentujących 789 spółdzielni związkowych, 275 przedstawicieli ze 167 spółdzielni niezwiązkowych, oraz 1073 osoby w charakterze gości. Ogólna frekwencja na okręgowych zjazdach jesiennych wynosiła 3052 osoby wobec 2724 w roku 1936.

Działalność Hurtowni Związku w 1937 r.

Obroty towarowe Hurtowni osiągnęły w 1937 roku 90.607.000 zł. W porównaniu z rokiem 1936 wzrost obrotów wyniósł 15,2%, podczas gdy wskaźnik produkcji dóbr spożycia podniósł się o 5,8%, a wskaźnik cen hurtowych spadł o 0,20%.

Kształtowanie się obrotów podstawowymi artykułami Związku ilustruje tabela następująca:

A r t y k u ł	Ilość w ton.		Wzrost lub spadek ilościowy w %
	1936 r.	1937 r.	
Cukier	20,121	21,484	+ 6,8
Tytonie	—	—	—
Sól	35,229	36,561	+ 3,8
Zapałki — skrzyń	14,803	15,298	+ 3,3
Węgiel i koks	36,372	64,052	+ 76,1
Mąka pszenna	8,338	9,815	+ 17,7
Mąka żytnia	6,643	6,468	— 2,6
Kasze i strączkowe	3,286	4,479	+ 36,3
Ryż	3,027	3,511	+ 16,0
Słedzie — beczek	9,453	13,409	+ 41,8
Herbata	68	76	+ 11,8
Kawa naturalna	86	81	— 5,8
Drożdże	177	176	— 0,6
Cement	9,990	13,384	+ 34,0
Nawozy sztuczne	13,511	20,526	+ 51,9
Nafta	6,153	6,965	+ 13,2

Największy wzrost wykazały obroty węglem: o 76%. Wzrost ten jest wynikiem usilnej pracy koncentrowania w Związku zapotrzebowania spółdzielni a częściowo i rozszerzania spółdzielczego aparatu gospodarczego. Znaczne podniesienie się obrotów nawozami sztucznymi oraz cementem pozostaje w związku z rozwojem ilościowym oraz rozrostem gospodarczym spółdzielni związkowych, działających na terenie wiejskim. Drugi rok z kolei występuje b. duże zwiększanie się sprzedaży śledzi. Obroty tym artykułem wzrosły w r. 1936 o 53% w porównaniu z r. 1935, a w r. 1937 podniosły się o dalsze 42%. Na specjalne podkreślenie zasługuje b. wydatne zwiększenie się obrotów towarowych artykułami różnymi, z których część ma nieco wyższą kalkulację:

z 18 mil. złotych w r. 1936 na 22 mil. złotych, tj. o 23%.

W roku sprawozdawczym powiększona została sieć rozdzielcza Hurtowni o dalsze cztery punkty: składnice w Rzeszowie, Kołomyi, Łukowie i Horodzieju, tak, że w końcu 1937 r. Hurtownia posiadała 54 placówki rozdzielcze, 3 agentury oraz ośrodki wytwórcze w Kielcach, Włocławku i Sokołowie. Ponadto znajdują się w budowie zakłady wytwórcze w Dwikozach pod Sandomierzem, gdzie mieścić się będzie wytwórnia soków owocowych i konserw roślinnych.

Wzrost obrotów nie rozkłada się równomiernie na poszczególne oddziały. Największe podniesienie się obrotów, mianowicie o 18,8%, wykazała grupa oddziałów, obsługujących spółdzielnie wiejskie. Obroty w grupie oddziałów, pracujących przeważnie ze spółdzielniami miejskimi zwiększyły się o 14,7%. Stosunkowo najniższy wzrost obrotów, bowiem o 12,3%, dały oddziały, obejmujące spółdzielnie mieszane. Szczegółowy wykaz obrotów towarowych oddziałów podajemy na str. 27.

Mimo znacznego przyrostu drobnych spółdzielni wiejskich, nie mogących przeważnie korzystać z zakupów w partiach większych, obroty bezpośrednie podniosły się z 33,0% w r. 1936 do 33,1%. Wzrósł również odsetek sprzedaży spółdzielniom związkowym, mianowicie z 55% w r. 1936 do 57,5%. Łącznie ze spółdzielniami niezwiązkowymi obroty ściśle spółdzielcze wyniosły 70,3%; sprzedaż instytucjom pozostała nadal w wysokości 4,4%; razem $\frac{3}{4}$ obrotu Związku nosi charakter zaopatrywania organizacji konsumenckich. Sprzedaż na rynek prywatny, która obejmowała głównie sól i tytonie z tytułu posiadanych koncesji ogólnych, wyniosła 25,3%.

W roku sprawozdawczym nastąpił dalszy i to bardzo znaczny wzrost obrotów artykułami własnej produkcji. W stosunku do ogólnych obrotów Zwią-

zku sprzedaż wyrobów „Społem” wyniosła 8,4⁰/₀, a mianowicie 7.609.000 zł., gdy w r. 1936 stanowiła 7%, tj. 5.548.000 zł.

W dziale produkcji chemicznej zasługuje na podkreślenie przede wszystkim zwyczajka sprzedaży mydła zwyczajnego o 24⁰/₀, zaprawy do podłóg o 28%, mydła toaletowego o 27% i octu o 13⁰/₀.

Sprzedaż mydła, która jest podstawowym artykułem własnej produkcji, kształtuje się w ostatnich pięciu latach następująco:

Rok 1933 —	720.000 kg.
„ 1934 —	820.000 „
„ 1935 —	1.040.000 „
„ 1936 —	1.240.000 „
„ 1937 —	1.530.000 „

Największy jednak rozwój wykazują Zakłady Wytwórcze we Włocławku. Wartość sprzedanych artykułów produkcji włocławskiej podniosła się o 55%, sięgając 1.584.000 zł.

Znamienny jest rozwój sprzedaży powideł, marmelady i innych przetworów owocowych, który wynosił:

w 1935 r. —	36.000 kg.
w 1936 r. —	75.000 „
w 1937 r. —	239.000 „

Również wydatnie rośnie sprzedaż czekolady, przy czym należy zaznaczyć, że na rynku znajdują się wyroby starych i renomowanych fabryk, które produkcja Zakładów Wytwórczych we Włocławku z rynku spółdzielczego wydatnie wypiera:

Rok 1933 —	20.200 kg.
„ 1934 —	22.900 „
„ 1935 —	33.300 „
„ 1936 —	48.900 „
„ 1937 —	65.800 „

Sprzedaż cukierków, które są głównym artykułem Włocławka, przedstawia się, jak następuje:

Rok 1934 —	109.000 kg.
„ 1935 —	137.000 „
„ 1936 —	190.000 „
„ 1937 —	255.000 „

Ze względu na wyjątkową sytuację, w jakiej się znalazł Młyn w Sokołowie na skutek klęski suszy na Podlasiu, produkcja mąki żytniej zmalała o 23,5%, mianowicie z 1.900.000 kg. w r. 1936 na 1.450.000 kg., natomiast przemiał mąki pszennej wzrósł o 20%, z 1.498.000 kg. w r. 1936 na 1.806.000 kg.

Obroty paczkowni w Gdyni podniosły się z 1.176.000 zł. w 1936 r. do 1.463.000 zł. W obrotach tych decydujące znaczenie posiada paczkownia herbaty.

Import Związku pozostał w roku sprawozdawczym prawie bez zmiany, wynosił bowiem 5.666.000 zł. wobec 5.660.000 zł. w r. 1936.

W zakresie kilku najważniejszych artykułów sprowadzanych z zagranicy import Związku jest następujący:

	1936 r.	1937 r.
Śledzie	850,000 zł.	1,033,000 zł.
Owoce suszone	404,000 „	454,000 „
Korzenie	460,000 „	497,000 „
Herbata	942,000 „	1,070,000 „
Kawa	444,000 „	453,000 „
Kakao	186,000 „	112,000 „

Eksport prowadzony przez Związek zwiększony został z 921.000 zł. w roku 1936 do 1.444.000 zł., wzrósł więc o 57%. Główną pozycję wywozu stanowią jaja, których Związek wywiózł w 1937 roku na sumę zł. 914.000. W roku sprawozdawczym eksport Związku pokrył 25% sumy importu, podczas gdy w 1936 r. pokrywał 16⁰/₀, a w 1935 r. zaledwie 11%.

Rentowność operacji towarowych Hurtowni wzrosła na skutek zwiększenia się obrotów towarami o nieco wyższej kalkulacji, jak to ilustruje tabela następująca:

	Procent w obrocie wartościowym		
	1935 r.	1936 r.	1937 r.
Cukier	28,0	25,0	23,2
Wyr. tytoniowe	17,0	16,3	15,6
Sól	10,3	10,1	8,9
Artykuły inne	41,3	44,7	52,3

	1935 r.	1936 r.	1937 r.
Nadwyżka brutto łącznie z prowizjami	3,71	4,06	4,10
Koszty handlowe	3,21	3,19	3,05

Koszty handlowe zwiększyły się w porównaniu z 1936 r. o 251.000 zł., tj. prawie dokładnie o 10%, przy wzroście obrotów o 15,2%.

Osiągnięte obroty towarowe przekroczyły sumę przewidywaną o 10,5%; w związku z tym nastąpiło przekroczenie preliminarza kosztów handlowych o 4,1% (o 2,2% w dziale handlowym i 23,1% w dziale produkcji, głównie przez zwiększenie procentów od zadłużenia w Centrali). Przekroczenie to mieści się w granicach uchwalonych przez Zjazd Pełnomocników Związku przy zatwierdzaniu budżetu Hurtowni na rok 1937 i zgodnie z wymaganiami uchwały Zjazdu zostało zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Związku.

Nadwyżka operacyjna przekroczyła po raz pierwszy w historii Związku milion złotych. Po uwzględnieniu odpisów na oddłużenie spółdzielni bilans Związku wykazał 660.000 zł. czystej nadwyżki.

Suma bilansowa Związku wykazała w 1937 roku wzrost o 1.742.000 zł. i wynosi 19.381.000 zł. Wzrost tej sumy należy przypisać głównie zwiększonemu remanentowi towarów o 812.000 zł. i surowców i fabrykatów o 740.000 zł.

Widoczne to jest z poniższego zestawienia ważniejszych aktywów:

	1936 r.		1937 r.		% spadku lub wzr.
	tys. zł	% su- my bilan.	tys. zł	% su- my bilan.	
Towary	3,326	18,8	4,138	21,3	+24,6
Surow. i fabryk.	1,044	5,9	1,784	9,2	+70,0
Weksle w portfelu i redyskon.	3,855	21,8	3,311	17,0	-14,1
Odbiorcy na rachunkach otwartych	1,332	7,5	1,229	6,3	- 8,0

W dalszym ciągu za tym wzrósł bardzo poważnie remanent towarów, a zwłaszcza surowców i fabrykatów, przewyższając znacznie wzrost obrotów ogólnych (15,2%) i wzrost wartości własnej produkcji (37,2%). Wskutek tego pogorszyła się dość znacznie szybkość obrotów towarowych:

	1934	1935	1936	1937
Remanet towarów w stosunku do obrotu składowego	5,8	7,2	8,3	8,7

Przyczynami tak wielkiego wzrostu remanentu towarów, a w szczególności surowców i fabrykatów są: wyższe ceny ziemiopłodów w grudniu roku sprawozdawczego w porównaniu z grudniem 1936 r. i trudności ze sprowadzaniem surowców z zagranicy (konieczność natychmiastowego wykorzystania kontyngentu), nowe składnice, nowe działy produkcji (artykuły kosmetyczne) i trudności lokalne naszego młyna z powodu posuchy na Podlasiu.

Natomiast w dalszym ciągu zmalało ogólne zadłużenie spółdzielni, szczególnie na rachunku weksli:

	1936 r.		1937 r.	
	Suma w tys. zł.	% do obrotu	Suma w tys. zł.	% do obrotu
Zobowiązania wekslowe	3,855	4,9	3,311	3,6
Zobow. w r-kach otwartych	1,332	1,7	1,229	1,3
	5,187	6,6	4,540	4,9

W liczbach absolutnych zadłużenie

spółdzielni na tak niskim poziomie nie było notowane od roku 1926. Maksymalne zadłużenie spółdzielnie osiągnęły w 1929 r.

Rok	Weksle w t. zł.	% do obrotu	R-ki otw. w tys. zł.	% do obrotu	Razem w tys. zł.	% do obrotu
1926	3,028	5,5	1,457	2,6	4,485	8,1
1929	6,538	7,2	4,997	5,6	11,535	12,8
1937	3,311	3,6	1,229	1,3	4,540	4,9

Na tak znaczną redukcję zadłużeń spółdzielni oddziaływała zarówno polityka Związku, jak i poważne zwiększenie kapitałów własnych spółdzielni. Nie bez wpływu także pozostała prowadzona przez Związek akcja oddłużeniowa spółdzielni, które się podczas kryzysu załamały.

Kapitały unieruchomione Związku wzrosły w roku sprawozdawczym we wszystkich pozycjach, tj. nieruchomościach, maszynach i urządzeniach fabrycznych i ruchomościach, już po potrąceniu amortyzacji, pomimo tego, że amortyzacja w roku sprawozdawczym obliczona została od pierwotnej wartości, a nie od ostatniej bilansowej:

	1936 r.		1937 r.	
	Wartość w tys. zł. po potr. amort.	% sumy bilans.	Wartość w tys. zł. po potr. amort.	% sumy bilans.
Nieruchomości	4,689	26,6	4,876	25,1
Maszyny i urządzenia fabr.	547	3,1	628	3,2
Ruchomości	301	1,7	317	1,6
	5,537	31,4	5,821	29,9

Wzrost tych pozycji wynosi po uwzględnieniu amortyzacji, na r-ku nieruchomości prawie 320 tys. zł., na r-ku maszyn i urządzeń fabrycznych przeszło

190 tys. zł., a na r-ku ruchomości około 60 tys. zł. łącznie zatem prawie 570 tysięcy złotych. Spowodowany on został inwestycjami, zarówno w dziale wytwórczym, jak i handlowym Związku.

Fundusze własne Związku wzrastają następująco:

	1936 r.		1937 r.	
	Suma w tys. zł.	% sumy bilans.	Suma w tys. zł.	% sumy bilans.
Udziały	1,725	9,8	1,848	9,5
Fundusze stałe (bez amortyzac.)	2,482	14,0	2,730	14,0
Nadwyżka	435	2,5	660	3,4
Razem	4,642	26,3	5,238	26,9

Stosunek kapitałów własnych do obcych uległ nieznacznej poprawie:

	1934	1935	1936	1937
Stosunek kapitałów własnych do obcych	1:3,10	1:2,94	1:2,79	1:2,69

Podnieść należy, że z bilansu Związku po 8 latach zniknął dług wobec Angielskiej Hurtowni Spółdzielczej, który figurował w pierwszym bilansie złotowym, zestawionym w dn. 31 grudnia 1924 r., w sumie 2.126.000 zł., a następnie po spadku złotego w r. 1926 podniósł się do kwoty 2.916.240 zł. i wreszcie w r. 1937 został całkowicie spłacony. Poza tym pokryta została reszta pozostałości po likwidacji Ajentury w Londynie.

Rok 1937 jest pierwszym rokiem wykonywania planu trzyletniego. Poniżej przytaczamy najważniejsze elementy tego planu i podajemy stopień wykonania ich w porównaniu z preliminarzem:

	Preliminowano	Osiągnięto	% wykonania
Wyniki gospodarcze			
Obroty towarowe	85 milionów	90 milionów	105,8
W tym % zakupów spółdzielni	60 %	57,5 %	96,0
Produkcja własna (sprzedaż)	7 milionów	7,6 milionów	108,5
Wyniki finansowe			
Nadwyżka brutto i prowizje	3,315 tys. zł.	3,714 tys. zł.	112,0
Nadwyżka na produkcji	400 "	388 "	97,0
Koszty handlowe w % do obrotu	3,2 %	3 %	93,8
w tysiącach złotych	2,720	2,766	101,7
Odpisy na oddłużenie	250	370	148,0
Czysta nadwyżka	500	660	132,0
Kapitały obrotowe			
Udziały w tysiącach złotych	1,800	1,838	103,0
Fundusz Społeczny	2,100	2,087	99,4
Inne fundusze stałe	600	643	107,1
Razem fundusze własne	4,500	4,568	101,5
Fundusze obce w tysiącach złotych	14,450	14,153	98,0

Nadwyżka operacyjna Hurtowni wyniosła zł 1.030.953,19. Z nadwyżki tej użyte zostało zł 370.855,64 na oddłużenie spółdzielni. Plan oddłużenia, zatwierdzony przez Zjazd pełnomocników Związku w r. 1937, obejmuje spółdzielnie swego czasu zachwiane, obecnie budżetujące się w zakresie wydatków bieżących, lecz bez możliwości spłaty ciężających na nich zobowiązań z dawnego okresu, częstokroć bardzo wielkich. Plan trzyletni Związku uwzględnił akcję oddłużeniową w wysokości zł. 950.000; na poczet tej sumy odpisano w roku 1937, jak wyżej,

370.000 zł. Następnie z nadwyżki operacyjnej pokryto niedobór Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego Związku w sumie zł 43.238,48. W ten sposób bilans Związku na dzień 31 grudnia 1937 zamknięty został nadwyżką netto w wysokości zł 616.859 gr. 07 wobec 434,878 zł. w roku 1936.

Osiągnięta przez Hurtownię nadwyżka dała możliwość wypłacenia $\frac{3}{4}\%$ zwrotów od zakupów od artykułów z marką „Społem”, $\frac{1}{2}\%$ od pozostałych towarów (z wyłączeniem obrotów cukrem, tytoniami i solą) i oprocentowanie udziałów w wysokości 3%.

Wpłaty na Fundusz Budowy gmachu dla szkół spółdzielczych

W marcu r. b. wpłynęły dwie większe wpłaty na Fundusz Budowy, a mianowicie:

Centralna Kasa Spółek Rolniczych w Warszawie zł. 10.000.

Spółdz. Spoż. „Konsum Śląski” w Małej Dąbrówce zł. 1000.

Ślązacy dali ładny przykład hojności na budowę szkół spółdzielczych. Jest to pierwsza wpłata w tej wysokości (1000 zł.) ze strony poszczególnych spółdzielni. Nie wtapimy, że znajdzie naśladowców.

Działalność Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego w r. 1937

Zadaniem Wydziału Lustracyjnego i Społeczno - Wychowawczego Związku jest:

1. prowadzenie pracy instrukcyjnej i lustracyjnej celem jednoczenia spółdzielni, udoskonalania ich działalności i utrwalania wśród nich zasad kooperacji;

2. organizowanie kursów przysposobienia spółdzielczego i szkolenia zawodowego dla podniesienia poziomu przygotowania fachowego, ekonomicznego i społecznego pracowników i działaczy spółdzielczych;

3. rozwijanie w tym celu działalności wydawniczej, uwzględniającej ponadto potrzebę szerzenia świadomości spółdzielczej wśród członków spółdzielni;

4. podejmowanie akcji propagandowej i inicjowanie pracy organizacyjnej, zmierzającej ku dalszej kooperatyźacji kraju i współpraca w tym kierunku z organizacjami rolniczymi, związkami zawodowymi robotniczymi i pracowniczymi oraz stowarzyszeniami młodzieży.

PRACA INSTRUKCYJNA

Opierając się na wnioskach, wynikających z badań gospodarki spółdzielni, Wydział Lustracyjny dążył w roku 1937 do usuwania tych braków i uchybień, które mogą hamować rozwój spółdzielni i powodować załamanie się, a nawet ich upadek. Ponadto Wydział współdziałał przy planowaniu ekspansji organizacyjnej i gospodarczej spółdzielni, pilnując, aby plany te oparte były na zdrowych podstawach.

W myśl tych założeń praca instrukcyjna i działalność lustracyjna Wydziału zamykała się w roku sprawozdawczym w ramach następujących wytycznych:

- 1) Ostra walka ze sprzedażą na kredyt.
- 2) Usilne gromadzenie funduszków spółdzielczych.
- 3) Podniesienie dochodowości spół-

dzielni dla zwiększania korzyści gospodarczych z należenia do spółdzielni.

- 4) Dalszy wzrost lojalności gospodarczej wobec Hurtowni i pogłębianie współpracy z Bankiem „Społem”.

- 5) Systematyczny werbunek członków.

- 6) Wzmoczenie pracy organizacyjnej i propagandowej.

- 7) Realizowanie planu trzyletniego rozwoju spółdzielni.

Przy lustracjach spółdzielni położony był szczególny nacisk na dalsze usprawnienie działalności władz spółdzielni. W tym względzie zwracano głównie uwagę na sprawy następujące:

- 1) Funkcjonowanie zarządu spółdzielni, przy właściwym podziale pracy.

- 2) Działalność rady nadzorczej, zwłaszcza w zakresie kontroli.

- 3) Stan rachunkowości i jej kontrola.

- 4) Proces likwidacji kredytów.

- 5) Ściąganie mank sklepowych.

- 6) Realizowanie planu 3-letniego rozwoju spółdzielni.

- 7) Wprowadzenie w życie poprzednich zaleceń polustracyjnych.

Poza tym Wydział Lustracyjny otoczył specjalną opieką spółdzielnie, które pracowały ze stratami. Od spółdzielni tych Wydział żądał przedstawienia preliminarzy budżetowych i wymagał przysyłania bilansów kwartalnych dla orientowania się w stanie gospodarki bieżącej tych spółdzielni.

Wydział Lustracyjny śledził z dużą troskliwością, czy wszystkie spółdzielnie opracowały plan 3-letni swego rozwoju i czy władze spółdzielni przystąpiły do jego realizacji, przy czym szczególną uwagę zwracano na plan inwestycyjny, domagając się, aby inwestycje projektowano z funduszków własnych, a w każdym razie, przy najbardziej nawet uzasadnionym rozwoju gospodarczym spółdzielni, aby nie miało miejsca pogorszenie stosunku kapita-

łów własnych spółdzielni do obcych. Poza tym wniano czy i w jakiej mierze spółdzielnie projektują prowadzenie systematycznej akcji werbunkowej wśród swych odbiorców, nie będących członkami spółdzielni, oraz wśród wszystkich środowisk, które powinny być związane z ruchem spółdzielczym, w szczególności więc wśród organizacji robotniczych.

SPÓŁDZIELNIE NOWOPOWSTAŁE

W roku 1937 Związek wydał ogółem 332 oświadczenia o celowości założenia spółdzielni. Na spółdzielnie spożywców przypada z tego 288 oświadczeń, na spółdzielnie wzajemnej pomocy — 12; na wytwórcze — 3 i spółdzielnie pracy — 29.

Terytorialne rozmieszczenie poszczególnych typów nowopowstających spółdzielni i porównanie akcji założycielskiej z rokiem 1936 przedstawia zamieszczona obok tabela.

Wojew.	1936	1937	W g t y p ó w			
			spo- żywców	wz. po- mocy	wy- twórcze	pracy
Centralne:						
m. Warszawa	11	9	1	2	1	5
Warszawsk.	23	19	17	—	—	2
Łódzkie	7	16	7	1	—	8
Kieleckie	32	13	10	1	1	1
Lubelskie	79	95	95	—	—	—
Białostockie	22	21	18	—	—	3
Wschodnie:						
Wileńskie	14	20	16	1	—	3
Nowogródz.	24	20	20	—	—	—
Poleskie	16	16	16	—	—	—
Wołyńskie	15	27	25	2	—	—
Zachodnie:						
Poznańskie	2	6	1	2	1	2
Pomorskie	4	2	2	—	—	—
Śląskie	4	6	5	1	—	—
Południowe:						
Krakowskie	8	20	17	—	—	3
Lwowskie	22	39	36	2	—	1
Stanisław.	2	3	2	—	—	1
Tarnopolsk.	1	—	—	—	—	—
	<u>286</u>	<u>332</u>	<u>288</u>	<u>12</u>	<u>3</u>	<u>29</u>
W roku 1936			243	7	3	33

Nasilenie ruchu założycielskiego w następująco:

poszczególnych miesiącach układu się

M i e s i a c e:		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Rok 1935	203	16	23	26	26	17	12	10	9	10	15	10	29
Rok 1936	286	20	34	61	34	15	16	19	8	18	16	15	30
Rok 1937	332	18	22	34	30	32	20	20	23	20	36	28	49

Na 288 spółdzielni spożywców założonych w 1937 r., 92% posiada udział 25-złotowy; 6% — 20-złotowy i 1,4% — poniżej 20-tu złotych. Poza tym 1 spółdzielnia ustaliła wysokość statutu na 39 zł i dwie powyżej 50 zł.

LICZBA SPÓŁDZIELNI

W roku 1937 przyjęto do Związku 283 spółdzielnie, a wykreślono 7, tak że w końcu roku należało do Związku 1531 spółdzielnia, a poza tym 10 spółdzielni rolniczo - handlowych było wyłączone członkami Hurtowni.

Tabela ogólna spółdzielni związkowych według typów układu się w porównaniu z rokiem 1936 następująco:

	1936 r.	1937 r.
spółdzielni spożywców	1.173	1.430
" wspóln. zasp. potrz.	55	65
" wytwórczych	14	14
" pracy	6	15
związków okręgowych	6	6
Bank „Społem”	1	1
	<u>1.255</u>	<u>1.531</u>
spółdz. rolniczo-handlowych	9	10
O g ó ł e m	<u>1.264</u>	<u>1.541</u>

OKRĘGI LUSTRACYJNE

W roku sprawozdawczym utworzonych zostało 10 nowych okręgów lustracyjnych. W rezultacie spółdzielnie związkowe ujęte były w 29 okręgów lustracyjnych, a poza tym spółdzielnie duże i spółdzielnie księgarskie wydzie-

lone zostały w dwa okręgi eksterytorialne.

Ponadto działalność instrukcyjna i organizacyjna Związku obejmowała 346 spółdzielni, które otrzymały ze Związku oświadczenia o celowości ich powstania i obecnie oczekują na przyjęcie ich do Związku. Może to nastąpić dopiero po okresie próbnym, w którym muszą spółdzielnie zdać egzamin wytrzymałości gospodarczej i zadokumentować wierność zasadom spółdzielczym. Przyjęcie do Związku jest aktem stwierdzającym, że dana organizacja spółdzielcza realizuje istotnie cele i zadania ruchu spółdzielczego.

Łącznie było w 1937 roku 31 następujących okręgów lustracyjnych, obejmujących 1531 spółdzielni związkowych:

O K R Ą G	Liczba spółdz. związk.
Baranowicze	56
Białystok	63
Brześć	54
Chełm	64
Ciechanów — Łomża	47
Częstochowa — Wieluń	46
Hrubieszów	49
Kielce	45
Kraków	40
Kutno — Włocławek	52
Lida	50
Lublin	80
Łwów — Stanisławów — Tarnopol	25
Łódź — Kalisz	50
Łuck	72
Pińsk	39
Piotrków — Opoczno — Końskie	49
Pomorze — Poznań	16
Puławy — Garwolin	45
Radom — Ostrowiec	46
Rzeszów — Krosno	54
Siedlce — Łuków	55
Śląsk Górny i Cieszyński	42
Warszawa — lewy brzeg	54
Warszawa — prawy brzeg	40
Wilno	70
Włodawa — Lubartów	44
Zagłębie Dąbrowskie — Miechów	44
Zamość — Krasnystaw — Biłgoraj	66
Eksterytorialne	36
Księgarskie	38
	1.531

DZIAŁALNOŚĆ LUSTRACYJNA

Dla wzmocnienia węzłów, łączących spółdzielnie związkowe, udoskonalenia i ujednolinitania ich działalności, rozpowszechnienia i utrwalenia wśród nich zasad kooperacji, Związek przeprowadza rewizję każdej z nich raz do roku. Rewizja taka ma na celu nie tylko sprawdzenie ksiąg rachunkowych spółdzielni i prawidłowego ich prowadzenia, ale również gruntowne zbadanie gospodarki spółdzielni i przestrzeganie przez nią zasad spółdzielczych i obowiązujących przepisów prawnych.

Działalność lustracyjna, instrukcyjna i propagandowa Wydziału układała się w roku sprawozdawczym w porównaniu z latami 1935 i 1936 następująco:

Charakter czynności	1935 r.	1936 r.	1937 r.
Liczba spółdz. związk.	1066	1255	1531
Lustracje i wizytacje	1410	1506	1851
Udział w walnych zgromadzeniach	257	210	168
Konferencje z radami nadzorczymi	1138	1289	1406
Pogadanki, odczyty i kursy	177	244	282
Wyjazdy w sprawach organizacyjnych i innych	238	242	284
Liczba dni pobytu w spółdzielniach	3653	3858	4550
Zużyto dni na podróż	162	217	257
Liczba lustratorów (przebiegła)	19	20	25

Praca ściśle lustracyjna przedstawiała się, jak poniżej:

Charakter czynności	1935 r.	1936 r.	1937 r.
Liczba spółdz. związk.	1066	1255	1531
Dorocznych lustracji spółdzielni związk.	967	1174	1383
Powtórnych lustracji spółdzielni związk.	19	26	20
Wizytacji spółdzielni związkowych	148	115	117
Lustracji i wizytacji spółdzielni niezwiązk.	276	191	331
	1410	1506	1851
Liczba lustrator. (przec.)	19	20	25

Wobec niedostatecznego aparatu rewizyjnego zlustrowano w 1937 roku 90% spółdzielni związkowych; nie zlustrowano 148 spółdzielni, w tym 32 spółdzielni, będących w likwidacji.

Spośród 332 spółdzielni, które otrzymały ze Związku w r. 1937 oświadczenia o celowości ich założenia, zlustrowanych zostało w ciągu roku 154. Z nich 76 przyjęto do Związku w końcu roku; pozostałe przechodzą okres wyczekiwania.

W ciągu roku sprawozdawczego liczba lustratorów wahała się w granicach 20 — 30. Ponadto 6 do 8 osób odbywało praktykę lustracyjną. W dniu 31 grudnia 1937 r. czynnych było 30 lustratorów.

Przeciętnie na jednego lustratora przypadało miesięcznie lustracji:

w 1935 r.	7,3
w 1936 r.	7,3
w 1937 r.	7,2

Przeciętny koszt lustracji wyniósł w r. 1937 zł 98.50 wobec zł 97.90 w r. 1936 i zł 100.36 w r. 1935.

SEKRETARIAT

W sekretariacie Wydziału skoncentrowane są wszystkie sprawy, związane z działalnością lustracyjną Związku oraz dotyczące nowopowstających spółdzielni. Sekretariat załatwia również całą korespondencję ogólną Wydziału. Ponadto kieruje biurem i pełni funkcje administracyjne.

Sekretariat Wydziału wysłał w ciągu roku do spółdzielni 1752 protokoły z lustracji i tyleż pism polustracyjnych. W r. 1936 wysłano do spółdzielni 1277 pism polustracyjnych i 1423 protokoły lustracyjne.

Monitów z racji nieodpowiadania na listy polustracyjne wysłano 1729. Na żądanie wyjaśnień, w jakim stopniu zostały wykonane zalecenia polustracyjne, otrzymano 1351 odpowiedzi, w 1936 r. 1085. Do dnia 31 grudnia nie odpowiedziały na listy polustracyjne 222 spółdzielnie, w r. 1936 — 206.

Bardzo wydatnie wzrasta w dalszym ciągu korespondencja Wydziału. Wiąże się to ze znacznym zwiększeniem liczby spółdzielni związkowych a nade wszystko z niedostateczną ich subordynacją organizacyjną i wynikającą stąd koniecznością wielokrotnej korespondencji. Poza tym gra tu rolę nasilenie ruchu organizacyjnego, co pociąga za sobą rozległą korespondencję informacyjną. Wreszcie przeprowadzana jest ze spółdzielniami nowozałożonymi obszerna korespondencja o charakterze instrukcyjnym i lustracyjnym z tytułu nadzoru sprawowanego nad ich działalnością.

Ogólna liczba korespondencji Wydziału kształtuje się w ostatnich trzech latach następująco: 1935 r. — 12.120 szt. wysłanej korespondencji; 1936 r. — 18.465 i 1937 — 23.678.

REFERAT PRAWNY

Referat prawny załatwił w ciągu 1937 roku 1340 spraw spółdzielni (w 1936 roku — 1075), ponadto udzielał na miejscu zgłaszającym się spółdzielniom porad prawnych oraz umieszczał i omawiał jak zwykle na łamach „Społem” wszelkie ustawy, rozporządzenia i przepisy, dotyczące spółdzielni.

W maju 1937 r. na skutek starań referatu prawnego Ministerstwo Skarbu przyznało Związkowi prawo składania odwołań od wymiaru podatków: dochodowego i przemysłowego od obrotu w imieniu spółdzielni, należących do Związku. Z prawa tego spółdzielnie chętnie korzystają, gdyż należyte sporządzenie odwołań jest dość skomplikowane, tutaj więc referat prawny przychodzi spółdzielniom z wydatną pomocą.

REFERAT STATYSTYCZNY

Statystyka spółdzielni związkowych za 1936 r., będąca podstawową pracą referatu statystycznego, wydana została w sierpniu.

Do prac referatu statystycznego należało również badanie kształtowania się obrotów i zakupów w Związku na pod-

stawie danych przysyłanych co miesiąc przez spółdzielnie.

Poza tym referat statystyczny wykonał cały szereg prac statystycznych dla kierownictwa Wydziału, a. m. inn. opracował statystykę porównawczą 935 spółdzielni, która była podstawą wygłoszonego na Zjeździe referatu o stanie spółdzielni związkowych.

INSTRUKTORIAT WYTWÓRCZOŚCI

Restytuowany został w r. 1937 instruktoriat wytwórczości, którego głównym zadaniem jest instruowanie i kontrolowanie warsztatów wytwórczych przy spółdzielniach celem prowadzenia ich na zasadach racjonalnych i zapewnienia im rentowności przez ulepszenie techniki produkcji.

W roku sprawozdawczym akcja instrukcyjna obejmowała piekarstwo, cukiernictwo, masarstwo a częściowo i cegielnictwo.

Dla piekarni opracowany został cały szereg zagadnień. Z zakresu techniki: organizacja pracy w piekarni, przechowywanie i przygotowanie mąki, wyrób ciasta żytniego i pszennego, koszyki, wykorzystanie pieców, opał, normy zużycia dodatków, itd. Z zakresu gospodarki piekarni: administracja i kontrola piekarni, robocizna, przepisy prawne itp. Rezultaty tych badań wraz z odpowiednimi wskazówkami przesyłane były do spółdzielni w formie Biuletynu Piekarnianego, którego w ciągu roku wyszło 7 numerów w przeciętnym nakładzie 250 egzemplarzy.

Podobną pracę wykonano dla masarni, wydając 3 biuletyny, w których położono szczególny nacisk na zagadnienie kontroli.

Dla ciastkarni, betoniarni i cegielni ustalono wzory kontroli, kalkulacji i urzędzeń.

W ciągu roku 1937 zaznaczył się silny ruch w kierunku zakładania nowych wytwórni. Instruktoriat przygotował projekty typowych wytwórni, zwłaszcza małych piekarni, oraz odpowiednie instrukcje, ponadto wykonał 69 projektów

specjalnych i przeprowadził 11 wizytacji spółdzielni, zamierzających uruchomić nowe wytwórnie.

Ogółem wizytacji i lustracji było 29, na co zostało zużyte 51 dni w spółdzielniach i 6 dni na przejazdach.

Badania techniczne wykonywano w laboratorium Zakładów Wytwórczych w Kielcach, w piekarni mechanicznej w Żyrardowie a następnie opracowywano je w biurze, na co łącznie z wykonywaniem projektów zużyto 171 dni.

Ze spółdzielni utrzymywany był kontakt listowny przez oceny sprawozdań okresowych z gospodarki wytwórni i udzielanie wskazówek technicznych. Listów tego rodzaju wysłano 234.

REFERAT PRASOWY I RADIOWY

Informacyjna służba prasowa prowadzona była nadal za pośrednictwem Biuletynu Prasowego Instytutu Naukowego. Natomiast referat prasowy Wydziału wszedł w bezpośredni kontakt z licznymi pismami, dostarczając im artykułów, wzmianek specjalnych itd. Dzięki temu udało się umieścić w dziennikach dość liczne artykuły, oświetlające bieżące zagadnienia spółdzielcze. W październiku został utworzony w Wydziale przy referacie prasowym referat radiowy, który wszedł w kontakt z Polskim Radiem, co znalazło swój wyraz w stałym nadawaniu przez radio wiadomości spółdzielczych, grupowanych przeważnie w dziale radiowych wiadomości gospodarczych (przeciętnie 5 wzmianek tygodniowo).

INSTRUKTORIAT ORGANIZACYJNY

W roku 1937 zakres pracy instruktoriatu organizacyjnego uległ znacznemu rozszerzeniu. Zwiększając się aktywność Wydziału w kierunku prac organizacyjnych, jak również b. wydatny rozwój kursów ustnych dla członków władz i pracowników spółdzielni oraz prowadzenie szerokiej akcji wśród młodzieży wiejskiej i robotniczej o charakterze przeszkolenia spółdzielczego doprowadziły, łącznie ze wzmożeniem ogólnej

działalności propagandowej Związku, do konieczności zwiększenia personelu instruktoriatu i przeprowadzenia podziału pracy.

Z dniem 1 października działały w instruktoracie organizacyjnym następujące referaty:

1. organizacyjny i propagandowy,
2. szkolenia spółdzielczego i polityki pracowniczej,
3. działalności instrukcyjnej i propagandowej na terenach robotniczych,
4. akcji spółdzielczej wśród młodzieży wiejskiej,
5. spółdzielni uczniowskich,
6. propagandy produkcji spółdzielczej.

Referat propagandy produkcji spółdzielczej został przekazany z dniem 1 stycznia 1938 r. Wydziałowi Gospodarczemu.

SPÓŁDZIELCZE KURSY KORESPONDENCYJNE

Spółdzielcze Kursy Korespondencyjne wykazały w roku 1937 duży rozwój, wyrażający się wprowadzeniem tzw. grupy organizacyjnej spółdzielczości spożywców i wydatnie wzmoczoną frekwencją.

Zadaniem nowego działu pracy S. K. K. jest przygotowanie fachowe uczestników kursów w formie pracy w zespołach do zorganizowania i prowadzenia spółdzielni na właściwych zasadach. Grupa ta, która jest planowo prowadzonym przysposobieniem spółdzielczym, objęła w pierwszym roku 840 osób w 106 ośrodkach, głównie wiejskich.

Działalność S. K. K., ilustruje zamieszczone obok zestawienie.

KURSY USTNE

Wydział prowadził w roku sprawozdawczym przy wydatnym współdziałaniu

Frekwencja i liczba wykładów	1936 r.	1937 r.
Ogólna liczba uczestn. S. K. K.:	341	1.476
I grupa: pracow. sklep.	240	413
II „ „ biur. i buchalt.	41	75
III „ kierowników	60	148
Grupa organizac. spółdz.-spoż.	—	840
Według płci:		
mężczyzn	267	1.099
kobiet	74	377
Według zawodów:		
pracowników spółdzielczych .	239	362
„ „ innych	102	1.114
W zebraniach dyskus., urzędzanych przez zespoły wzięło udział osób	—	294
Liczba wysłanych wykładów .	4.101	9.187
Liczba ćwiczeń nadesłanych .	1.669	5.574

niu rad okręgowych niezwykle intensywną działalność w zakresie szkolenia pracowników i członków władz spółdzielni.

Liczba ustnych kursów krótkoterminowych wzrosła ze 155 kursów, przeprowadzonych w 1936 roku, na 242; frekwencja na tych kursach podniosła się z 5.600 osób w 1936 roku na 9123. Ponadto liczba jednodniowych konferencji o charakterze przeszkolenia fachowego zwiększyła się z 87 w roku 1936 na 113, a liczba ich uczestników z 2987 w 1936 roku na 4623.

Frekwencja przeciętnie wynosiła: na kursie 38 osób (w 1936 roku — 36 osób), na konferencji jednodniowej — 41 osób (w 1936 roku — 34 osoby).

Czas trwania kursów układał się następująco: 126 kursów było jednodniowych (w 1936 r. — 83); 32 — dwudniowych (w 1936 r. — 27); 30 — trzydniowych (w 1936 r. — 13); 13 — czterodniowych (w 1936 r. — 4); 19 — pięciodniowych (w 1936 r. — 14); 7 — sześciodniowych (w 1936 r. — 6); 5 — siedmiodniowych (w 1936 r. — 1); 1 — ośmiodniowy (w 1936 r. — 4); 8 dziesięciodniowych (w 1936 r. — 8) i powyżej dni dziesięciu — 1 kurs (w 1936 r. — 1).

Ogólne zestawienie akcji kursowej ilustruje tabela następująca:

Rodzaj kursów	Liczba kursów			Dni wykładowych			Licz. uczestników		
	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1938
Dla władz i pracowników. spółdz.	66	80	103	96	171	249	1.912	2.346	3.102
Dla działaczy wiejskich i miejskich	10	25	73	19	64	209	421	1.278	2.847
Dla nauczyc. i młodzieży szkolnej	16	28	38	42	75	61	560	1.039	1.961
Różne	4	22	28	19	63	87	139	937	1.213
Razem	96	155	242	176	373	606	3.032	5.600	9.123
Konferencje przeszkoleniowe . .	16	87	113	16	87	113	375	2.987	4.623
Ogółem	112	242	355	192	460	719	3.407	8.587	13.746

KURSY WAKACYJNE

W lecie 1937 r. odbyło się 25 wakacyjnych kursów spółdzielczych, w których wzięło udział 736 osób; w 1936 r. liczba uczestników na kursach wakacyjnych wynosiła 339 osób.

Kursy centralne odbyły się w Worochcie; zgromadziły 182 osoby. Kursy regionalne zorganizowano w Ustroniu, Beskidach, Hallerowie nad morzem, Bukowinie Tatrzańskiej, Górach Świętokrzyskich i nad jeziorem Narocz.

Na każdym kursie było 32 lub 36 godzin wykładow, poza tym programy przewidywały gawędy wieczorne na tematy spółdzielcze lub ze spółdzielczością związane. Na wszystkich kursach organizowane były wycieczki krajoznawcze i spółdzielcze.

W roku sprawozdawczym Ministerstwo Komunikacji przyznało po raz pierwszy ulgi kolejowe dla uczestników kursów. Niestety, ulgi te zostały zarządzone tak późno, że tylko uczestnicy kursu sierpniowego w Worochcie mogli z nich korzystać.

Poszczególne rodzaje kursów miały frekwencję następującą:

Rodzaj kursów	Liczba kursów			Liczba dni			Licz. uczestników		
	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937
Pracowników	4	7	10	56	98	140	106	168	218
Władz i pracowników	1	1	2	14	14	28	24	34	76
Komitetów sklepowych	—	—	2	—	—	20	—	—	146
Nauczycieli	1	1	3	14	11	42	35	28	107
Spółdzielni księgarskich	—	—	1	—	—	14	—	—	22
Kobiet	1	3	3	14	36	42	19	62	68
Młodzieży	—	1	4	—	11	44	—	47	99
Razem	7	13	25	98	170	330	184	339	736

CZASOPISMA

„SPOŁEM“

Dwutygodnik „Społem“, będący oficjalnym organem Związku, wychodził w roku 1937 nadal pod redakcją Stanisława Thugutta.

Stan prenumeraty na dzień 31 grudnia 1937 r. przedstawiał się w porównaniu z rokiem 1936 następująco:

	1936		1937	
	pren.	egz.	pren.	egz.
Spółdz. związkowe	1.163	1.327	1.383	1.549
Spółdz. niezwiązk.	65	66	68	71
Inst. i osoby pryw.	147	162	152	204
Razem	1.375	1.555	1.603	1.824

„SPÓLNOTA“

Organ propagandowy Związku „Spółnota“ zmieniony został w roku 1937 z dwutygodnika na dekadowiec. „Spółnota“ wychodziła pod redakcją Tadeusza Janczyka. Nakład ogólny 36 numerów wyniósł 1.764.100 egz. wobec 1.031.000 egz. w roku 1936.

Stan prenumeraty w porównaniu z rokiem 1936 przedstawiał się następująco:

	1936		1937	
	pren.	egz.	pren.	egz.
Spółdz. związkowe	1.053	38 675	1.308	43.988
Spółdz. niezwiązk.	204	1.032	254	2.934
Rady okręgowe	10	212	11	201
Oddz. i zakł. wytw.	41	290	46	293
Inst. i osoby pryw.	492	842	603	1.179
Razem	1 800	41.041	2.222	48.595

Z ogólnej liczby 43.988 egzemplarzy „Spółnoty”, prenumerowanych przez spółdzielnie związkowe w końcu 1937 roku na spółdzielnie spożywców przypada 43.400.

Rozpowszechnienie „Spółnoty” w poszczególnych okręgach wśród spółdzielni spożywców ilustruje zamieszczona obok tabela.

„MŁODY SPÓŁDZIELCA”

Wychodził w roku 1937 raz na miesiąc oprócz wakacji — jako pismo instrukcyjne dla spółdzielni uczniowskich, pod redakcją K. Haubolda.

Stan prenumeraty przedstawiał się następująco:

	1936		1937	
	pren.	egz.	pren.	egz.
Spółdzielnie uczniowskie	513	565	753	858
Szkoły	129	137	201	269
Księgarnie spółdzielcze	28	392	30	392
Instytucje i osoby praw.	209	231	291	540
Spółdzielnie spożywców	8	11	50	98
Razem	857	1.336	1.325	2.157

„SPRZEDAWCA SPÓŁDZIELCZY”

Wydział Lustracyjny i Społeczno-Wychowawczy podjął w końcu 1937 roku wydawanie poradnika dla pracowników sklepowych.

Zadaniem „Sprzedawcy Spółdzielczego” jest podniesienie poziomu fachowego sprzedawców spółdzielczych, zwłaszcza w zakresie towaroznawstwa i tech-

Rozpowszechn. „Spółnoty”

Okrąg	Stos. % pren. do liczby czł.
Baranowicze	6,6
Będzin	22,0
Białystok	19,6
Bilgoraj	12,9
Brześć n/Bugiem.	10,2
Chełm	12,7
Ciechanów	17,8
Cieszyn	12,8
Częstochowa	12,9
Garwolin	6,4
Grodno	5,5
Hrubieszów	7,7
Kalisz	22,3
Katowice	10,6
Kielce	9,8
Końskie	32,7
Kraków	11,3
Krasnystaw	18,6
Krosno-Rzeszów	11,1
Kutno	17,3
Lida	8,9
Lubartów	9,5
Lublin	13,6
Lwów	16,0
Łomża	7,3
Łódź	25,2
Łuck	6,2
Miechów	11,4
Ostrowiec	25,0
Pińsk	10,5
Piotrków	15,8
Pomorze-Poznań	2,5
Puławy	13,6
Radom	12,3
Siedlce	5,9
Warszawa	17,2
Wieluń	6,0
Wilno	6,6
Włocławek	16,9
Zamość	13,6
	13,4

niki sprzedaży, oraz prowadzenie propagandy gospodarczej z punktu widzenia spółdzielczego ze szczególnym uwzględnieniem produkcji spółdzielczej i artykułów z marką „Społem”.

„Sprzedawca Spółdzielczy” wychodził pod redakcją K. Śliwowskiego i J. Łaniewskiego. Prenumerata ustalona została na zł 1.50 rocznie (10 numerów) ze względu na konieczność dostosowania się do warunków materialnych pracowników spółdzielczych. Przewidziany jest niedobór w wysokości zł 2.500 rocznie.

W roku 1937 wydano 3 numery; ogólny nakład wyniósł 13.000 egz. Pierwsze dwa numery zostały rozesłane do wszystkich spółdzielni związkowych w ilości odpowiadającej liczbie sklepów spółdzielni.

Stan prenumeratorów na dzień 31 grudnia 1937 r. przedstawia się następująco:

	1 9 3 7	
	pren.	egz.
Spółdzielnie spożywców.	349	958
Instytucje i osoby prywatne	141	241
Szkoły	7	56
Księgarnie.	6	10
Razem	503	1.265

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Wydatny rozwój ruchu spółdzielczego wymagał wzmożenia działalności wydawniczej. Działalność Związku w tym zakresie uwzględniała przede wszystkim wydawnictwa o charakterze instrukcyjnym, mające na celu przysposobienie organizatorów i członków władz nowopowstałych spółdzielni do należytego ich prowadzenia; następnie obejmowała książki i broszury, mogące ułatwić pracownikom i działaczom spółdzielczym zdobywanie i pogłębianie wiadomości fachowych i spółdzielczo-ekonomicznych i wreszcie miała za zadanie wzmożenie i ugruntowanie świadomości spółdzielczej wśród członków. Ponadto działalność wydawnicza Związku uwzględniała możliwie szeroko potrzeby propagandowe ruchu.

Rozwój sprzedaży wydawnictw Związku ilustruje tabela następująca:

	1935 r.	1936 r.	1937 r.
Teoria, historia i stan			
ruchu spółdzielczego	4.397	5.850	5.920
Broszury propagandowe	71.166	81.550	93.240
Beletrystyka spółdziel.	961	4.460	6.400
Podręcz. społdz. i towar.	2.581	8.090	15.500
Kalendarze kieszonkowe	1.650	1.290	1.760
Kalendarze książkowe	1.626	6.534	21.900
Róż. wyd. nabyte i komis.	864	1.383	1.650
Sprawozd. i statystyka	3.000	5.000	5.050
	86.245	114.157	151.420

W roku sprawozdawczym zostało wydane 25 wydawnictw o ogólnym nakładzie 114.050 egz. Z nakładu tego do końca roku rozeszło się 68%.

Wydatnie się również zwiększyły nakłady i sprzedaż książek buchalteryjnych i druków pomocniczych. Ponadto w Dziale Wydawnictw skoncentrowany jest począwszy od roku 1937 druk wszelkich opakowań na potrzeby zakładów wytwórczych Związku.

Ogólne obroty Działu Wydawnictw kształtują się w latach ostatnich następująco:

Rok 1935	140.300
" 1936	225.500
" 1937	400.000

WYKONANIE PLANU 3-LETNIEGO

Trzyletni plan rozwoju prac organizacyjnych, akcji szkolenia i działalności wydawniczej oraz propagandowej Związku zatwierdzony przez zjazd pełnomocników, zrealizowany został w pierwszym roku jego wykonywania w rozmiarach następujących:

Plan 3-letni	Przewid. na r. 1937	Wykonan ow 1937
Spółdzielnie związkowych	1450	1531
Okręgów lustracyjnych	26	29
Rad okręgowych	37	39
Delegatów rejonowych	250	218
Uczestn. na Spół. Kur. Kores. ind.	380	426
" w zesp. samokształ. na SKK	90	210
" Grupy Organ. Spół. Spoż.	—	840
" Wakacyjn. Kursów Spół.	400	736
Kursów ustnych i konf. przeszkol.	235	356
Uczestn. kurs. ust. i konf. przeszk.	7050	13746
Odczytów w sp. i innych instyt.	450	423
Audycji radiowych	20	19
Prenumeratorów "Społem"	1900	1824
" "Spółn." w tys.	46	48,6
" "Młod. Spółdz."	1500	2157
" "Sprzed. Sp."	2000	1265
Obrót Działu Wydaw. w tys. zł.	280	400

WYKONANIE BUDŻETU

Wydział Lustracyjny i Społeczno-Wychowawczy przekroczył w wydatkach swój preliminarz budżetowy na rok

1937 o zł 44,529. Natomiast wpływy były większe od prelininowanych zaledwie o zł 1,291.

Po stronie wydatków b. znaczne przekroczenia wykazują koszty związane z działalnością organizacyjną, szkoleniową i propagandową Wydziału. Przekroczenia te były skutkiem wielkiego i częściowo nie dającego się z góry przewidzieć rozwoju akcji organizacyjnej na terenie i konieczności prowadzenia szerokiej działalności szkoleniowej; wyniosły one ogółem 15 tys. zł. Do tego doszło: zwiększony niedobór na „Spółnocie” w sumie zł 2.300; niedobór zł 1.600 na „Sprzedawcy Spółdzielczym”, którego wydawanie nie było przewidziane w budżecie, i niedobór na kursach wakacyjnych oraz inwestycje, poczynione dla kursów łącznie w kwocie zł 3.300. Razem ze zwiększonymi wydatkami na propagandę prasową i stratę na staty-

stycie — niedobór działu organizacyjnego wyniósł 27 tys. zł.

Ogólne koszty biurowe przekroczyły preliminarz o 5 tys. zł. W tym zawarte jest powiększenie wydatków rzeczowych z racji b. dużego wzmożenia się korespondencji Wydziału. Do tego doszły zwiększone koszty międzywydziałowe, a ponadto zaważyło na ogólnych wydatkach Wydziału wypłacenie pracownikom 13-ej pensji.

Po stronie wpływów tytułem składek lustracyjnych wpłynęło 3 tys. zł więcej, aniżeli było przewidywane, i o 3 tys. zł. były większe wpływy różne; natomiast Dział Wydawnictw dał nadwyżkę 5,5 tys. zł niższą od prelininowanej.

W rezultacie bilans Wydziału za rok 1937 wykazał niedobór w wysokości 43 tys. złotych, pokryty z nadwyżki operacyjnej Hurtowni.

Zmiana ustawy o podatku obrotowym

Dn. 18 marca r.b. Sejm uchwalił dwie ważne dla spółdzielni ustawy: o opłatach rejestracyjnych, które mają zastąpić świadectwa przemysłowe — i o podatku obrotowym.

Pierwsza ustawa ma uzyskać moc obowiązującą z dn. 1 stycznia 1940 r.; druga — z dn. 1 stycznia 1939 r.

Po wprowadzeniu szeregu poprawek przez Senat — ustawy powróciły do Sejmu i tam dn. 30 marca r. b. uchwalono ich tekst ostateczny.

Sprawa obydwu ustaw zaprzątnęła uwagę spółdzielców, gdyż okazało się, że zasiadający w Sejmie przedstawiciele Lewiatana i zorganizowanego kupiectwa usiłowali obalić projekt rządowy w punkcie dotyczącym utrzymania dotychczasowych ulg dla spółdzielni, a wyśokość opłat rejestracyjnych starali się określić wyżej, niż dla analogicznego handlu prywatnego.

Projekty tych posłów zostały uchwalone na Komisji Skarbowej większością głosów i zdawało się, że i Sejm może je potwierdzić.

Według koncepcji posła Hołyńskiego i Brunona Sikorskiego obroty spółdzielni handlowych (towarowe), miały być opodatkowane w pełnej wysokości z wyjątkiem obrotów z rolnikami i to w zakresie zaopatrywania ich w środki produkcji.

Prócz tego zwolnieniu miały nadal podlegać obroty spółdzielni rolniczych, przypadające na członków w zakresie artykułów produkcji rolnej (w stanie nieprzerobionym) oraz artykułów nabiałowych, owoców, lnu, konopi, ziół, grzybów i innych produktów w stanie przerobionym, o ile to nie ma charakteru wytwórczości fabrycznej.

Spółdzielnie wojskowe również uzyskały zgodę Komisji Skarbowej na pozostawienie ich obrotów bez opodatkowania.

Główne uderzenie zostało skierowane na spółdzielnie spożywców, a następnie spółdzielnie rolnicze w części działalności związanej z artykułami spożycia.

Posel Sikorski uzasadniał swe propozycje tym, że powinno się udzielać ulg

nie formie handlu, lecz pewnym gałęziom, w danym wypadku rolnictwu.

Gdy projekt ustawy o podatku obrotowym wszedł pod obrady Sejmu — posłowie, którzy uprzednio zapoznali się z całym materiałem, dotyczącym istoty ulg dla spółdzielni, wystąpili w obronie pierwotnego tekstu rządowego. Za wnioskami komisji przemawiał tylko sprawozdawca p. Br. Sikorski i poseł Marchlewski, kupiec z Pomorza.

W przemówieniach tych posłowie wypuklili rolę wychowawczą spółdzielczości w państwie, skrupulatność w płaceniu podatków, i stwierdzili, że spółdzielczość i tak jest obciążona dużymi ciężarami, jakich nie zna analogiczny handel prywatny, co stwarza dla niej warunki mniej korzystne.

Wystąpienia licznych posłów wywarły snadź należyte wrażenie i właściwą ocenę, skoro w głosowaniu dużą większością przywrócono tekst rządowy.

Za większością poszli nawet posłowie z Lewiatana, natomiast Żydzi głosowali przeciw.

Senat nie wprowadził zmian w tej ustawie, przeto omawiany tekst stał się ostatecznie prawomocny.

W ten sposób atak grupki posłów został odparty. Pozornie spółdzielczość będzie nadal korzystała z ulg w podatku przemysłowym. Ulga ta, jak wiadomo, sprowadza się do tego, że spółdzielnia, która posiada obrót z członkami powyżej 50% całego obrotu, nie płaci podatku od obrotów dokonanych z nieczłonkami, natomiast od pozostałych obrotów uiszcza pełny podatek. Ulga nie dotyczy obrotów artykułami o scalonym podatku, a więc: od cukru, soli, tytoniu, zapalek i kilku drobnych artykułów.

W spółdzielniach ta grupa towarów daje do 40% ogólnego obrotu.

Spółdzielnie, które pracują w większości z nieczłonkami, nadal będą płaciły pełny podatek.

Jeśli więc uwzględnimy przytoczone poprawki, okaże się, że zwolnieniu podlegać będzie tylko mniej więcej $\frac{1}{3}$ obrotów towarowych spółdzielni.

Z drugiej jednak strony, spółdzielnie muszą ponosić ciężary na rzecz związków rewizyjnych, muszą ogłaszać swoje bilanse, płacić za rejestrację, opłacać świadczenia społeczne od pracowników i wreszcie kształcić personel. Te wydatki przekraczają kilkakrotnie uzyskane ulgi.

Wiemy również, że prócz tych obciążeń istnieje jeszcze jedna pozycja działająca na niekorzyść spółdzielni. Jest nią tzw. nielojalność podatkowa drobnych handlarzy, istotnych konkurentów sklepów spółdzielczych w terenie. Rozmiarów tej nielojalności niestety, nie podobna ustalić. Ciekawe materiały w tym względzie dałyby nam archiwa urzędów podatkowych dziś odczone tajemnicą. W każdym razie są one poważne.

Przedstawiciele spółdzielczości nie mają dzisiaj nawet możliwości korygowania niezgodnych z rzeczywistością zeznań podatkowych, gdyż z komisji odwoławczych zostali odsunięci już kilka lat temu.

I ten stan rzeczy powoduje akcję obronną spółdzielczości.

Spółdzielcy bowiem są przeciwni istotnym przywilejom. Mogą i chcą pracować w równych warunkach konkurencyjnych. Nie żądali przywilejów, gdy Rząd przeprowadził scalenie podatku obrotowego u źródła produkcji, gdyż jest on uiszczany istotnie przez każdego zakupującego. Podobne stanowisko zajmowaliśmy w sprawie świadectw przemysłowych.

Zresztą, gdyby nawet spółdzielczość korzystała z pewnych drobnych bonusów — świadczenia te byłyby za małe w stosunku do korzyści, jakie spółdzielczość krajowi już dzisiaj przynosi.

O tym oponenti spółdzielczości muszą pamiętać.

Z samą ustawą zapoznamy czytelników szczegółowo po ogłoszeniu jej w Dzienniku Urzędowym.

Obecnie należy zaznaczyć, że przeprowadzana reforma podatku obrotowego polega na:

1. uproszczeniu i ujednoliceniu wymiaru od różnych form handlu i przemysłu,

2. skasowaniu świadectw przemysłowych i zastąpieniu ich kartami rejestracyjnymi,

3. drobnym podwyższeniu stawki podatkowej.

Nowa stawka obowiązująca spółdzielnie spożywców wynosić będzie 1,25% bez względu na rodzaj handlu lub fabrykacji.

*

Poważna zmiana nastąpi w zakresie świadectw przemysłowych. Dotychczas opłaty były bardzo różnorodne i skomplikowane. Powiększenie liczby zatrudnionych osób wywoływało na przykład konieczność uiszczenia wyższej opłaty.

Wpływ z tych opłat wynosi rocznie około 44 mil. złotych, z czego Skarbowi przypada 27 milionów zł., a samorządom i szkolnictwu zawodowemu reszta, tj. 17 milionów zł.

Nowela znosi ten wieloraki labirynt opłat i upraszcza wymiar do możliwych w naszych warunkach granic. Rozkładu dokonano w ten sposób, by projektowane opłaty dały sumy, jakie obecnie otrzymują samorządy (terytorialny i zawodowy) oraz szkolnictwo, tj. razem około 18 milionów zł. rocznie.

Według nowego podziału istnieje 11 grup, z których 6 najbardziej rozpowszechnionych gałęzi podzielono na 4 klasy miejscowości, a dla pozostałych zastosowano jednolitą stawkę bez względu na miejsce wykonywania danej pracy.

W grupie handlowej, która nas najbardziej obchodzi, wprowadzono podział następujący:

1) Kupcy rejestrowi (większe przedsiębiorstwa handlu pryw.).

2) spółdzielnie — bez kredytowych,

3) pozostali płatnicy i spółdzielnie kredytowe.

Poszczególne grupy uiszczać będą następujące opłaty: *)

*) Grupa I — Warszawa, grupa II — Białystok, Bydgoszcz, Chorzów, Częstochowa, Gdy-

Kategoria płatników	W miejscowościach kl.			
	I	II	III	IV
I	300	250	200	150
II	150	120	50	15
III	30	25	20	10

Opłaty pobierać i załatwiać całą manipulację ma samorząd terytorialny (miasta i gminy).

W podanych wyżej stawkach opłat uderza duża stosunkowo rozpiętość pomiędzy obciążeniami spółdzielni i handlu prywatnego. Jakkolwiek mogą zachodzić sporadyczne wypadki, że sklep spółdzielczy robi spore stosunkowo obroty, to jednak ogromna większość odpowiada lub też nie dociąga do prywatnych sklepów.

Wiemy przecież, że 80% spółdzielni handlowych działa na wsi. Sprzedaż miesięczna tej kategorii spółdzielni obraca się około 1—1,5 tys. zł miesięcznie. Nie ma więc żadnego poważnego uzasadnienia pobieranie od spółdzielni 150 zł lub odpowiednio mniej, a od kupca prywatnego tylko—30, 25, 20 lub 10 zł.

Sejm te stawki zaakceptował. Przy rozpatrywaniu ustawy w Senacie odnośny ustęp został przerobiony przez senatorów w duchu bardziej sprawiedliwym, po czym przyjęty na plenum. Niestety, Sejm te poprawki odrzucił przywracając tym samym tekst pierwotny.

Zatem od roku 1940 będziemy świadkami uprzywilejowania w tej dziedzinie kupiectwa prywatnego kosztem spółdzielczości.

Uchwalone teksty obu ustaw zamykają na pewien czas dyskusję na temat podatku obrotowego i formy jego poboru.

Dla nas nie są one zadowalające. Znacząc niechęć naszych handlowców do płacenia podatków, należało pobór podatku obrotowego usztywnić. W tym kierunku szły propozycje naszego Związku. Mianowicie według złożonych przed dwoma laty projektów proponowaliśmy skasowanie poboru podatku o-

nia, Katowice, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Sosnowiec i Wilno, grupa III — wszystkie pozostałe miasta, grupa IV — gminy wiejskie.

brotowego zupełnie, zastępując go przez podwyższenie od 4 do 10 razy świadczeń przemysłowych płatnych w rachach kwartalnych, oraz przez wprowadzenie scalenia podatku od różnych uchwytynych artykułów.

W ten sposób nikt nie mógłby podatku ominąć i wtedy można by było znieść wszelkie ulgi.

Z RADY NADZORCZEJ

Stosownie do wymagań § 37 statutu „Społem” Związku Spółdzielni Spożywców Rz. P. Rada Nadzorcza na swym posiedzeniu w dniu 10 b. m. ustaliła następującą listę swych członków i zastępców, których kadencja kończy się w terminie XXVI Zjazdu Pełnomocników w 1938 r.

Ustępujący członkowie Rady

- 1) Adam Cieśla z S. S. S. w Siennie, okrąg ostrowiecki,
- 2) Antoni Dajniak z S. S. „Społem” w Pabianicach, okrąg łódzki,
- 3) Franciszek Gąsiorek z O. S. S. „Praca” w Brzezinach, okrąg łódzki,
- 4) Władysław Kaleta z Powsz. S. S. w Sosnowcu, okrąg będziński,
- 5) Bronisław Karwat z Chrz. S. S. „Zjednoczenie” w Białymstoku, okrąg białostocki,
- 6) Wandalin Sierszeński z S. S. „Zgoda” w Poznaniu, okrąg poznański,
- 7) Antoni Ziętalski z Powsz. S. S. w Łodzi, okrąg łódzki.

Ustępujący zastępcy Rady

- 1) Jan Doliński z S. S. S. „Jedność” w Częstochowie, okr. częstochowski.

ZE ZWIĄZKU

Z dniem 1 kwietnia r. b. Składnica Związku w Rzeszowie została przemianowana na samodzielny oddział. Kierownictwo tego oddziału zostało powierzone p. Janowi Bajdzie, dotychczasowo-

pośrednią korzyścią takiego rozwiązania było by hamowanie w pewnym stopniu rozdrobnienia handlu.

Niestety, koncepcje nasze nie zostały przyjęte. Czy obecne okażą się korzystniejsze dla Skarbu — zobaczymy i ocenimy na podstawie faktów i liczb.

J.

Członkowie Rady, których kadencja trwa nadal

- 1) Ludwik Berbecki z okręgu będzińskiego,
- 2) Paweł Chadaż z okr. chełmskiego,
- 3) Stanisław Godecki z okr. poznańskiego,
- 4) Feliks Jabłoński z okręgu warszaw.
- 5) Henryk Jensz z okręgu wileńskiego,
- 6) Franciszek Łobzowski z okręgu lwowskiego,
- 7) Józef Machej z okr. cieszyńskiego,
- 8) Władysław Małski z okr. lidzkiego,
- 9) Andrzej Michna z okr. katowickiego,
- 10) Stanisław Myszak z okręgu lubelskiego,
- 11) Józef Rurarz z okręgu koneckiego,
- 12) Wincenty Sikorski z okręgu warszawskiego,
- 13) Wacław Wojewódzki z okręgu łódzkiego,
- 14) Jan Żerkowski z okręgu warszawskiego.

W myśl regulaminu w sprawie układania list kandydatów na członków Rady Nadzorczej każdy doroczny zjazd okręgowy może wystawić ze swego okręgu jednego kandydata a ponadto dodatkowo jednego kandydata na każde rozpoczęte 10 tysięcy członków danego okręgu.

wemu kierownikowi oddziału naszego w Brześciu n/Bugiem.

Kierownikiem oddziału w Brześciu n/B. został mianowany p. Jan Szafranski.

B I L

„SPOŁEM” Związku Spółdzielni Spożywców

STAN CZYNNY

na dzień 31

Majątek stały:

Nieruchomości	zł.	6.211.784.29	
Fundusz umorzeń	„	1.625.665.32	zł. 4.586.118.97
Budynki na obcych gruntach	zł.	333.945.79	
Fundusz umorzeń	„	43.850.09	„ 290.095.70
Maszyny i urządzenia fabryczne	zł.	1.196.015.01	
Fundusz umorzeń	„	567.353.73	„ 628.661.28
Ruchomości	zł.	654.566.07	
Fundusz umorzeń	„	337.077.68	„ 317.488.39 zł. 5.822.364.34

Majątek płynny:**Gotówka:**

w kasie	zł.	87.072.02	
w bankach	„	743.216.38	zł. 830.288.40

Papiery 0/0/0 i akcje:

w portfelu	zł.	11.924.78	
złożone jako kaucje	„	197.000.63	„ 208.925.41

Udziały w obcych przedsiębiorstwach:

w Banku „Społem”	zł.	481.576.54	
w innych	„	145.550.18	„ 627.126.72

Weksle:

w portfelu	zł.	328.191.59	
w inkasie	„	7.820.—	
w dyskoncie	„	2.983.123.83	„ 3.319.135.42

Towary:

w magazynach	zł.	4.138.136.12	
w Zakładach Wytwórczych	„	1.784.304.41	
zaliczenia kolejowe	„	76.323.38	
wydawnictwa	„	123.365.45	„ 6.122.129.36

Odbiorcy (spółdzielnie i instytucje):

w rachunkach otwartych	zł.	893.695.88	
należności z układów konwersyjnych	„	118.369.—	
należności zamrożone i w windykacji	„	272.007.83	
weksle protestowane	„	63.587.78	„ 1.347.660.49

Dłużnicy:

odbiorcy zagraniczni	zł.	247.996.18	
dostawcy	„	287.404.93	
dłużnicy Wydziału Lustracyjnego i Ubezp.	„	152.939.61	
różni	„	180.960.08	„ 869.300.80 „ 13.324.566.60

Sumy przechodnie:

wydatki okresu przyszłego	zł.	124.173.93	
inne	„	66.785.44	„ 190.959.37

zł. 19.337.890.31

Sumy poza

Towary otrzymane do komisowej sprzedaży	zł.	1.348.298.58	
Depozyty	„	9.615.—	

Uzyskane zabezpieczenia od spółdzielni:

w wekslach gwarancyjnych	zł.	1.992.063.93	
w kaucjach hipotecznych	„	931.193.65	
w gwarancjach bankowych	„	4.000.—	„ 2.927.257.58
Różni za wydane gwarancje	„		„ 4.976.000.—

zł. 9.261.171.16

A N S**Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie**

grudnia 1937 r.

STAN BIERNY**Kapitały własne i rezerwy:**

Kapitał udziałowy	zł. 1.838.966.07	
Fundusz Społeczny	„ 2.087.956.33	
Fundusz Uzupełnień Emerytur	„ 304.902.10	
Fundusz Ubezpieczeń Majątkowych	„ 108.391.43	zł. 4.340.215.93

Kapitały fundacyjne:

Fundusz im. R. Mielczarskiego:		
wieczysty	zł. 90.873.56	
obrotowy	„ 6.732.—	
Fund. Stypend. im. J. Piłsudskiego	„ 5.000.—	
Fundusz im. St. Kierbedzia	„ 133.333.33	„ 235.938.89

Fundusze obce i zobowiązania:**Zobowiązania długoterminowe i lokaty:**

Zobowiązania hipoteczne	zł. 160.631.43	
Fundusze pracownicze w Kasie Przewodności	„ 863.736.74	
Pożyczki specjalne	„ 3.674.622.38	„ 4.698.990.55

Zobowiązania krótkoterminowe:

Banki	zł. 2.164.510.93	
Akcepty	„ 948.428.29	
Dostawcy	„ 2.211.583.44	
Odbiorcy	„ 575.663.43	
Wierzyciele Wydz. Lustracyjnego i Ubezp.	„ 195.936.59	
Różni	„ 215.960.20	
Udziały do zwrotu	„ 9.335.25	„ 6.321.418.13

Dyskonto u różnych	„ 2.983.123.83
------------------------------	----------------

Sumy przechodnie	„ 141.343.91
----------------------------	--------------

NADWYŻKA:

„ 616.859.07

zł. 19.337.890.31

bilansowe

Komitenci	zł. 1.348.298.58
Różni za depozyty	„ 9.515.—
Różni za złożone gwarancje	„ 2.927.257.58

Gwarancje wydane na zabezp. kred. towar. i bank.:

akcepty gwarancyjne	zł. 1.065.000.—	
hipoteki gwarancyjne własne	„ 2.870.000.—	
gwarancje bankowe	„ 800.000.—	
żyro weksli kaucyjnych	„ 241.000.—	„ 4.976.000.—

zł. 9.261.171.16

Rachunek strat i nadwyżek

na dzień 31 grudnia 1937 r.

	1936 r.	1937 r.		1936 r.	1937 r.
Straty			Nadwyżki		
Koszty handlowe:	2.515.625,—	2.766.875,75	Nadw. btto na towarach i prowizje	3.197.259,—	3.714.862,61
Amortyz. nieruchomości	101.539,—	132.822,84	Nadw. Działu Produkcji	340.486,—	388.591,39
Strata na sprzed. nieruch.	40.733,—	5.438,69	Nadw. Działu Ubezp.	19.532,—	30.736,13
Amortyzacja ruchomości	33.930,—	67.618,02	Dochody z nieruchomości	183.727,—	198.293,49
Odpisane ruchomości	14.491,—	11.643,35	Różnice kursowe	12.586,—	—
Amortyzacja maszyn	60.810,—	116.730,30	Papiery $\frac{0}{100}$ %, akcje i udz.	53.339,—	44.529,21
Odpisane maszyny	3.729,—	—	Inne wpływy i odzyskane należności wątpliwe	14.669,—	31.362,04
Dotacja dla Wydz. Lustr. rzeczowych	60.000,—	90.000,—			
Niedobór Wydz. Lustrac.	15.000,—	15.000,—			
Odpisy z tyt. zlikw. Aj. w Londynie	14.570,—	43.238,48			
Odpisy z r-ku Odbiorców i Weksli Protestow.	60.000,—	86.452,21			
Strata na akcjach i udz.	405.054,—	370.855,64			
Różnice kursowe	27.199,—	25.111,70			
Dotacja na Fund. Uzup. Emerytur	—	9.649,43			
Inne odpisy	19.532,—	30.736,13			
Nadwyżka	14.507,—	19.343,26			
	434.879,—	616.859,07			
	3.821.598,—	4.408.374,87		3.821.598,—	4.408.374,87

Bilans porównawczy

Wydziału Lustracyjnego i Społeczno-Wychowawczego „Społem”

Związku Spółdzielni Spożywców R. P. na dzień 31 grudnia 1937 r.

	31.12 1935 r.	31.12 1936 r.	31.12 1937 r.		31.12 1935 r.	31.12 1936 r.	31.12 1937 r.
Stan czynny				Stan bierny			
P. K. O.	1.008,20	9.255,38	1.150,52	Centrala	84.732,38	102.887,93	96.855,50
Bank „Społem”			9.470,—	Różni	5.369,26	7.581,81	7.263,15
Różni	14.217,36	13.458,18	13.267,40	Dostawcy	16.302,01	15.056,68	31.879,41
Odbiorcy	3.015,73	11.991,71	11.257,13	Odbiorcy	206,98	1.116,36	1.730,89
Weksle obce	4.050,—	5.902,72	4.534,—	Weksle własne	29.100,—	49.000,—	106.000,—
Zaliczenia	2.344,33	3.015,07	4.426,20	Sumy wierzchnie	1.934,46	3.009,26	1.592,56
Wydawnictwa	91.479,31	113.357,55	123.365,45				
Sumy przechodnie	5.921,22	2.608,17	11.382,70				
Zaległe pren.	15.608,94	19.063,26	23.229,63				
Niedobór			43.238,48				
	137.645,09	178.652,04	245.321,51		137.645,09	178.652,04	245.321,51

Obroty i koszty handlowe działu handlowego
za 1937 rok
(w tysiącach złotych)

Oddziały	Obroty osiągnięte za 1936 rok	Obroty osiągnięte za 1937 rok	%-owy wzrost lub spadek obrotów	Prelimino- wane kosz- ty handlo- we	Koszty handlowe za 1937 rok	Koszty handlowe %-owo do prelinin.	% kosztów handl. do obrotu
Baranowicze	1,100	1,476	+ 34,2	45	52	115,1	3,5
Będzin	8,864	8,615	- 2,8	108	113	104,7	1,3
Biała k. Bielska	1,099	2,696	+ 145,2	32	35	109,0	1,3
Białystok	2,554	2,976	+ 16,5	57	59	102,3	2,0
Brześć n/Bugiem	1,530	2,093	+ 36,8	60	59	99,0	2,8
Chelm	1,423	1,912	+ 34,4	53	56	102,3	2,9
Częstochowa	3,560	3,912	+ 9,9	65	68	104,5	1,7
Gdynia **)	928	603	- 35,0	152	141	92,3	—
Hrubieszów	600	808	+ 34,6	24	21	88,4	2,6
Kalisz	884	875	- 0,9	27	27	102,8	3,1
Kielce	1,783	1,985	+ 11,3	51	50	99,7	2,5
Końskie	1,217	1,441	+ 18,4	28	26	91,0	1,8
Kraków	2,167	2,611	+ 20,4	87	95	109,9	3,6
Kutno	757	1,051	+ 38,8	26	28	109,5	2,7
Lida	2,894	3,171	+ 9,6	72	73	102,2	2,3
Lublin	2,129	2,558	+ 20,1	63	65	103,4	2,6
Lwów	2,916	3,754	+ 28,7	59	60	100,6	1,6
Łomża	2,822	3,029	+ 7,3	54	56	103,5*)	1,8
Łódź	10,358	11,435	+ 10,4	121	133	109,7*)	1,2
Łuck	4,047	4,481	+ 10,7	100	104	104,1*)	2,3
Ostrowiec	1,776	2,156	+ 21,4	36	36	101,7	1,7
Poznań	1,837	1,809	- 1,5	38	40	105,7	2,2
Puławy	916	1,065	+ 16,2	27	27	102,6	2,6
Radom	1,579	1,696	+ 7,4	42	38	89,3	2,2
Radomsko	1,396	1,465	+ 4,9	5	17	327,6*)	1,2
Siedlce	1,340	1,929	+ 44,0	38	45	116,1	2,3
Warszawa	7,513	9,132	+ 21,5	154	166	107,3	1,8
Wilno	2,499	2,952	+ 18,2	79	85	107,4*)	2,9
Włocławek	1,001	1,072	+ 7,1	29	28	97,4	2,6
Zamość	1,999	2,187	+ 9,4	31	33	107,2*)	1,5
	75,488	86,945	+ 15,2	1,763	1,836	104,1	2,1
Oddział Główny	2,257	2,726	+ 20,8	816	800	98,0	—
	77,745	89,671	+ 15,3	2,579	2,636	102,2	2,9
Ekspozytury i Agentury	530	466	- 12,1	127	131	103,1	—
Zakłady Wytwórcze	385	470	+ 22,1	—	—	—	—
Razem	78,660	90,607	+ 15,2	2,706	2,767	102,2	3,0

UWAGA: Koszty handlowe za 1936 rok wynosiły w tys. zł 2.516, czyli 3,2% w stosunku do obrotu.

Stosunek %-owy kosztów handlowych do preliminarza ustalono na podstawie sum szczegółowych, a nie w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

**) Wykazana wyżej suma obrotów Gdyni 603 tys. zł obejmuje tylko obroty lokalne. Ogólne obroty Gdyni wyniosły w 1937 r. 5.044 tys. zł, koszty handlowe stanowią 2,8% do obrotu.

*) Przekroczenie preliminarza kosztów handlowych wynika stąd, że hurtownie tytońowe były czynne przez cały rok, podczas gdy ze względu na przewidywaną reorganizację koszty prelininowano tylko na 1 kwartał 1937 r.

Artykuły własnej produkcji

Zestawienie porównawcze sprzedaży za 1936 i 1937 r.

Rodzaj wytwórni i artykułu	Jednostki	I l o ś ć		%owy wzrost lub spadek (ilość)	W a r t o ś ć		%owy wzrost lub spadek (wart.)
		1936	1937		1936	1937	
Kielce							
Mydło zwyczajne	kg.	1,240,590	1,537,871	+ 23,9	1,432,428	1,900,155	+ 32,7
" toaletowe	"	52,349	66,382	+ 26,8	172,230	242,237	+ 40,7
" półtoaletowe	"	14,892	1,237	—	23,432	3,392	— 85,5
" szare	"	111,614	103,028	— 7,7	94,016	103,627	+ 10,2
Proszek samopiorący	"	58,492	68,752	+ 17,5	95,360	123,621	+ 29,6
Świece	"	63,712	70,040	+ 9,9	136,189	148,530	+ 9,1
Pasta do obuwia	"	97,149	106,254	+ 9,4	393,630	438,487	+ 11,4
Zaprawa do podłóg	"	85,720	109,452	+ 27,7	139,795	184,420	+ 32,0
Płyn do metali	"	18,501	23,382	+ 26,4	30,246	38,591	+ 27,5
Proszek do szorowania	"	33,402	44,961	+ 34,6	19,616	31,991	+ 63,0
Ultramaryna	"	30,435	35,132	+ 15,4	124,233	141,712	+ 14,0
Torby papierowe	"	368,429	424,395	+ 15,2	203,605	243,898	+ 19,8
Gilzy do papierosów	t. s.	112,300	108,494	— 3,4	150,827	147,755	— 2,1
Bibułka	kart.	18,586	23,336	+ 25,6	61,987	77,777	+ 25,5
Ocet	litr.	329,153	373,034	+ 13,3	169,270	189,557	+ 12,0
Musztarda	kg.	50,693	62,560	+ 23,4	77,255	92,063	+ 19,2
Rozl. esencji octowej	"	9,442	8,289	— 12,2	46,433	39,606	— 14,8
Tartak	m³	2,685	3,460	+ 28,9	127,655	261,535	+ 104,8
Kosmetyki	—	—	—	—	—	163,589	—
Różne	—	—	—	—	7,701	16,902	—
					3,505,908	4,589,445	+ 31,0
Włocławek							
Landrynki i cukierki	kg.	190,287	255,343	+ 34,2	501,864	679,287	+ 35,4
Czekolada	"	51,750	65,861	+ 27,3	240,455	325,623	+ 35,5
Przyprawy i desery	"	15,705	26,660	+ 69,7	96,900	156,020	+ 61,0
Herb., wafle i pierniki	"	22,709	37,800	+ 66,5	60,895	98,516	+ 61,8
Przetwory owocowe	"	75,000	238,890	+ 218,5	87,044	265,257	+ 204,8
Kawa zbożowa	"	26,801	42,846	+ 59,9	36,980	59,122	+ 59,9
					1,024,138	1,583,825	+ 54,7
Sokołów							
Mąka żytnia	kg.	1,907,602	1,458,798	— 23,5	382,814	455,655	+ 19,0
" pszenna	"	1,498,226	1,806,396	+ 20,6	484,191	752,659	+ 55,4
Kasza jęczmienna	"	—	55,838	—	—	17,893	—
Otręby żytnie, pszenne i jęczmienne	"	1,392,733	1,252,615	— 10,1	151,043	209,776	+ 39,0
					1,018,048	1,435,983	+ 41,0
ZESTAWIENIE:							
Kielce					3,505,908	4,589,445	+ 31,0
Włocławek					1,024,138	1,583,825	+ 54,7
Sokołów					1,018,048	1,435,983	+ 41,0
Razem					5,548,094	7,609,253	+ 37,2

Wykonanie preliminarza budżetowego

Wydziału Lustracyjnego i Społeczno - Wychowawczego „Społem”

Związku Sp. Sp. R. P. za 1937 rok w porównaniu z rokiem 1936

	1936	1 9 3 7	
	Wykonano	Preliminowano	Wykonano
WPLYWY			
Składki lustracyjne	214.470,89	260.000,—	263.191,28
Dotacja Wydziału Gospodarczego	60.000,—	90.000,—	90.000,—
Nadwyżka Działu Wydawnictw	15.435,46	26.000,—	20.468,60
Wpływy różne	10.139,80	11.000,—	14.630,86
Niedobór	14.570,47		43.238,48
	314.616,62	387.000,—	431.529,22
WYDATKI			
I. Koszty ogólne			
Kierownictwo, sekretariat, biuro:			
Wydatki personalne	50.689,89	56.000,—	59.009,80
„ rzeczowe	17.613,28	19.000,—	22.058,84
Koszty międzywydziałowe	3.120,70		7.725,22
Odpisano na straty należności nieściągalnych	2.628,65		1.310,24
II. Koszty lustracji			
Wydatki personalne	104.196,10	145.000,—	146.350,67
„ rzeczowe	66.142,65	85.000,—	87.534,59
Instruktoriat wytwórczości		7.000,—	6.411,13
III. Działalność organizacyjno-propagandowa			
1. Koszty ogólne:			
Wydatki personalne	18.231,12	18.600,—	24.491,20
„ rzeczowe	9.382,25	7.400,—	18.983,46
2. Koszty organizacyjne w okręgach	1.517,20	5.000,—	4.377,99
3. Kursy:			
Korespondencyjne	2.698,58	3.000,—	3.002,24
Wakacyjne	2.448,04	3.300,—	6.606,72
Dla działaczy zawodowych	1.939,95	1.200,—	764,71
4. Czasopisma i statystyka:			
Statystyka	3.663,44	3.200,—	4.931,80
„Społem”	3.743,12	3.300,—	1.772,33
Niedobór budżetowy „Spółnoty”	1.699,83	4.000,—	6.367,50
„ „ „Młodego Spółdzielcy”	1.595,09	1.500,—	1.828,92
„ „ „Sprzedawcy Spółdzielczego”			1.613,63
5. Propaganda prasowa	2.306,73	2.000,—	3.598,85
6. Przeszkolenie pracowników Wydziału	500,—	500,—	500,—
IV. Dotacje i opłaty			
Średnia Szkoła Spółdzielcza	10.000,—	10.000,—	10.000,—
Spółdzielczy Instytut Naukowy	1.000,—	1.000,—	1.000,—
Liga Kooperatystek	4.000,—	4.000,—	4.000,—
Państwowa Rada Spółdzielcza	5.500,—	7.000,—	7.289,38
	314.616,62	387.000,—	431.529,22

Wykaz ilościowo-wartościowy
obrotów towarowych ważniejszymi artykułami za 1936 i 1937 r.

Artykuł	Ilość w tonach		Wzrost lub spadek ilościowy w %	Wartość w tys. zł.		Wzrost lub spadek wartościowy w %
	1936 r.	1937 r.		1936 r.	1937 r.	
Cukier	20,121	21,484	+ 6,8	19,642	21,061	+ 7,2
Tytonie	—	—	—	12,862	14,124	+ 9,8
Sól	35,229	36,561	+ 3,8	7,935	8,081	+ 1,8
Zapalki — skrzyń	14,803	15,298	+ 3,3	4,848	4,405	— 9,1
Węgiel i koks	36,372	64,052	+ 76,1	887	1,548	+ 74,5
Mąka pszenna	8,338	9,815	+ 17,7	2,952	4,323	+ 46,4
Mąka żytnia	6,643	6,468	— 2,6	1,494	1,944	+ 30,1
Kasze i strączkowe	3,286	4,479	+ 36,3	1,128	1,928	+ 70,9
Ryż	3,027	3,511	+ 16,0	1,864	2,243	+ 20,3
Słedzie — beczek	9,453	13,449	+ 42,3	727	973	+ 33,8
Herbata	68	76	+ 11,8	1,154	1,322	+ 14,6
Kawa naturalna	86	81	— 5,8	487	465	— 4,5
Drożdże	177	176	— 0,6	723	718	— 0,7
Cement	9,990	13,384	+ 34,0	374	543	+ 45,2
Nawozy sztuczne	13,511	20,526	+ 51,9	1,354	2,275	+ 68,0
Nafta	6,153	6,965	+ 13,2	2,322	2,587	+ 11,4
Inne towary				60,753	68,540	+ 12,8
				17,907	22,067	+ 23,2
			Razem:	78,660	90,607	+ 15,2

Z t e r e n u

NARADY GOSPODARCZE

Z inicjatywy i przy współudziale Referatu Propagandy Sprzedaży w miesiącu marcu odbyły się narady gospodarcze, na których omówiono sprawy: produkcji „Społem”, szlachetnych obrotów i możliwości powiększenia obrotów.

Narady przeprowadzono:

Płock 4.III — osób 23, spółdz. 7 — referował E. Andruszkiewicz. Łowicz 6.III — osób 150, spółdz. 22 referowali kier. Zajdowski i Andruszkiewicz. Sosnowiec 9.III.—osób 27, spółdz. 19 referowali kier. Orleniecki i Andruszkiewicz. Katowice 10.III. — osób 13, spółdz. 7—jak wyżej. Rydułtowy 12.III. osób 14, spółdz. 6—jak wyżej. Włocławek 14.III.—osób 17, spółdz. 13 referowali kier. Kowalik i Andruszkiewicz. Białystok 22.III.—osób 22, spółdz. 17 referowali kier. Sierosławski i Andruszkiewicz. Grodno 23.III. — osób 14, spółdz. 12 jak wyżej oraz kier. Tomaszewski, Łomża 24.III.—osób 12, spółdz. 14 referowali kier. Marczyński i Andruszkiewicz. Lida 25.III. osób 36, spółdz. 20 referowali kier. Bieńkowski i Andruszkiewicz. Baranowicz 26.III.—osób 27, spółdz. 13 referowali kier. Hermanowicz i Andruszkiewicz. Częstochowa 27.III. — osób 40, spółdz. 21 referowali kier. Łoziński i Andruszkiewicz.

Ponadto w Poznaniu w dniach 15 — 18.III.

Referat przeprowadził kurs z zakresu produkcji i towaroznawstwa artykułów „Społem”, dla pań Rodziny Wojskowej DOK Poznań. — Uczestniczek 32.

KURS SPÓŁDZIELCZY MŁODEJ WSI

Praca kształceniowa Związku „Społem” na terenie Małopolski Wschodniej znajduje coraz większe uznanie. Dowodem tego jest zarówno bardzo liczny udział ludności w kursach krótkoterminowych, urządzanych przez lwowską Radę Okręgową, jak też częste wypadki, gdzie organizacje młodzieżowe i inne zwracają się do Związku o wykładowców na kursy przez nie organizowane.

Ostatnio Związek Młodej Wsi zorganizował w Samborze w dniach od 7 do 17 marca b. r. kurs dla swych członków, w którego ramach przeznaczono 6 dni na wykłady o spółdzielczości spożywców.

Uczestników było 64, w tym 16 kobiet. W przerwach pomiędzy lekcjami i na świetlicy dawano dowód żywego zainteresowania ruchem spółdzielczym. Hymnem spółdzielczym zaczęto i kończono pracę, zaś hasło „Społem” wymieniano jako pozdrowienie.

Wykładowi: Michał Chrystowski i Stefan Prokopiak.

WIADOMOŚCI HANDLOWE

Ceny orientacyjne ziemiopłodów i ich przetworów przy kupnie w ładunkach wagonowych w dniu 11.4 1938 r.

Kasza manna	42.50	Kasza krakowska ⁴ / ₀	43.—
Mąka pszenna gat. I 0—65%	38.50	" jaglana I g.	33.—
" żytnia 0 — 50% Sokołów	31.—	Groch Victoria I g.	29.—
Kasza jęczm. łam. I g.	28.—	" " II g.	28.—
" " " II g.	22.—	" polny	25.—
" perłowa I g.	35.—	Fasola czyszcz. mechanicz.	26.50
" gryczana biała cała	27.—	" przebieg. ręcznie	30.—
" " palona	26.—	Otręby żytnie	13.—
" " " łam.	25.—	" pszenne	16.—

Ceny hurtowe artykułów krajowych w dniu 11.4 1938 r.

Ryż Burma II za 100 kg.	58.—	Mydło „Społem” za skrzynię 40 kg.	51.—
" Patna 2 „ 100 kg.	72.—	Nafta (zależnie od miejscowości)	33.—
Smalec „ 1 kg.	1.75	Zapałki białe skrz.	357.—
Ślonina „ 1 kg.	1.60	„ ilustrow. skrz.	357.—
Masło wyborowe „ 1 kg.	3.70	" czerw. skrz.	345.—
" lekkosol. „ 1 kg.	3.50	" „ płaskie skrz.	325.—
Jaja świeże „ 1 kg.	1.20	" „ liliputy skrz.	310.—
Ser litewski za 1 kg.	2.05	" kresowe	182.—
		" popularne	225.—

Ceny hurtowe artykułów zagranicznych w dniu 11.4 1938 r.

Herbata O. P. C. luźna za kg.	14.40	Śliwki bośniackie 80-tki " " "	—
" Sumatra O. P. „ „ „	12.90	Śliwki bośniackie 70-kiw workach	—
Mieszanka popularna za kg.	13.30	" kalif. 40/50	1.70
Kawa sur. Rio „ „ „	3.45	Śledzie jarmuckie Matties za	
" " Santos I gat. „ „ „	4.30	beczkę ¹ / ₁	63.50
" " " II gat. „ „ „	4.30	Śledzie szkockie Matful za	
Kakao I gat. „ „ „	4.35	beczkę ¹ / ₁	77.—
" II gat. „ „ „	3.15	Śledzie szkockie Matties za	
Ziele angielskie „ „ „	6.25	beczkę ¹ / ₁	73.—
Pieprz cz. Tellicherry „ „ „	3.25	Śledzie szkockie Matties za	
" " Lampong „ „ „	3.25	beczkę ¹ / ₂	38.—
Cynamon zwykły „ „ „	6.30	Śledzie islandzkie Matjes za	
Liście bobkowe „ „ „	1.65	beczkę ¹ / ₁	65.—

ZIEMIOPŁODY

Zniesiono zakaz wywozu zbóż oraz niektórych pasz, jak: wysłodki buraczane, makuchy i śróty nasion oleistych. oRzporządzenie znające zakaz wywozu wymienionych artykułów obowiązuje od 1 kwietnia r. b.

Wobec dużej rozpiętości pomiędzy cenami zbóż na rynkach światowych, a cenami rynku krajowego, organizacje rolnicze czynią usilne starania o ponowne wprowadzenie premii eksportowych w wysokości zł. 4.— lub 5.— od każdego wywiezionego kwintalu.

Ceny żyta i pszenicy podlegały w okresie sprawozdawczym bardzo silnym wahaniom. Około 26 ub. m. nastąpił bardzo duży spadek,

który dopiero pod wpływem wiadomości o wznowieniu wywozu został częściowo zahamowany. Zwyżka, jaka potem nastąpiła, nie wyrównała różnic spowodowanych zniżką. Ceny dzisiaj notowane są niższe od cen podanych w sprawozdaniu poprzednim o zł. 0.75 do zł. 1.25 na kwintalu. Tendencja bieżąca — znów lekko zniżkowa.

Stan notowań z dnia 8 kwietnia 1938 r.:

	Żyto	Pszenica
Warszawa	zł 19,75—20,25	zł 27,25—27,75
Poznań	„ 18,——18,25	„ 24,50—25,—
Lwów	„ 19,25—19,50	„ 25,50—25,75
Lublin	„ 19,25—19,50	„ 27,50—27,75
Równe	„ 17,75—18,—	„ 26,——26,50

Mąka żytnia i pszenna notowana jest niedłonie. Mąka żytnia w związku ze spadkiem cen surowca uległa obniżce o ca. zł. 1.— na kwintalu. Mąka pszenna z racji bardzo dużego popytu, spowodowanego zapotrzebowaniem świątecznym, na ogół utrzymywała się na poziomie dotychczasowym. Nie ulegała wszakże wątpliwości, iż przy dotychczasowej tendencji, po nasyceniu zapotrzebowania świątecznego, ceny mąki pszennej ulegną obniżce.

Kasze gryczane staniały o zł. 1.50 na kwintalu. Obniżka na kaszach jęczmiennych perłowych jest większa, gdyż wynosi zł. 2.— na kwintalu, kasze jęczmienne łamane staniały o zł. 1.—. Również staniały kasze jaglane. Obniżka wynosi zł. 0.50 na kwintalu.

Strączkowe. Grochy notowane są na ogół bez większych zmian. Fasola natomiast notowana jest niżej od zł. 1.— do zł. 1.50 na 100 kg.

TOWARY KOLONIALNE

Herbata. Na aukcjach herbacianych w Londynie i w Amsterdamie odczuwa się od pewnego czasu zastój, co spowodowane zostało prawdopodobnie bliskością świąt. Z tych względów ceny kształtowały się nieco niższko, co sfery właściwe uważają za moment przejściowy.

Zaofiarowano ogółem w tygodniu przypadającym na koniec marca i początek kwietnia — 51.908 skrz. herbat indyjskich oraz 20.096 skrz. herbat cejlońskich. Na rynku krajowym sytuacja nie uległa żadnym zmianom. Ceny utrzymują się na poziomie dotychczasowym przy dostatecznej podaży.

Kawa. Jeśli chodzi o obroty handlowe kawą na zagranicznych rynkach, to w okresie sprawozdawczym nie zanotowano żadnych ważniejszych momentów — godnych podkreślenia. Ceny utrzymują się na poziomie dotychczasowym przy minimalnej niższej cenie na kawę brazylijską, co wynika raczej ze spadku kursu milrejsa.

Korzenie. W grupie artykułów korzennych zasługuje na podkreślenie pieprz czarny, którego ceny ostatnio spadły zarówno na rynku holenderskim, jak i londyńskim.

Zwyczaj ta nie może mieć jednakże żadnego wpływu na nasz rynek krajowy.

Sledzie. Znajdujemy się u schyłku tegorocz-

niego sezonu handlu śledziami. Stwierdzić należy, iż obroty były stosunkowo duże, jeśli chodzi o ilości sprzedawanych śledzi, natomiast pod względem rentowności tegoroczny sezon śledzi należy uważać za niekorzystny dla importu, który niejednokrotnie zmuszony był sprzedawać sprowadzone śledzie poniżej ceny kosztu. Tego rodzaju sytuacja spowodowana została walką konkurencyjną importerów śledzi, należących do „Porozumienia śledziowego”, obejmującego importerów Gdyni—Gdańska oraz eksporterów angielsko-szkockich ról śledzi, należących do „Porozumienia śledziowych, nie należących do Porozumienia. Walka ta skończy się prawdopodobnie w sezonie bieżącym, tak iż w nowym sezonie, który zacznie się w jesieni roku bieżącego, należy oczekiwać jednolitej akcji wszystkich importerów śledzi.

ARTYKUŁY KRAJOWE

Zapałki. Dla ułatwienia sprzedaży zapałek t. zw. czerwonych impregnowanych Monopol Zapałczany dostarcza obecnie ten gatunek również w opakowaniu 1/2-skrzyniowym à 2500 sztuk po cenie zł. 172.50 loco stacja odbiorcza.

Zapałki czerwone cieszą się popytem szczególnie w Małopolsce Wsch.

Wyroby kosmetyczne „Społem”. Asortyment tego działu został powiększony. Oprócz dotychczasowych małych butelek z wodą kolońską i kwiatową wprowadzone zostały do sprzedaży butelki à 1/2 kg. po cenach następujących:

Woda kolońska btl. 1/2 kg. — zł. 12 za kg.

Woda kwiatowa btl. 1/2 kg. — zł. 17 za kg. a poza tym

Woda lawendowa — btl. 200 gr. po zł. 0.80 sztuka.

Grzyby. Wzmózione zapotrzebowanie przy braku towaru na rynku spowodowało zwyżkę cen.

W Wilnie za suszone borowiki półkorzonki żądają zł. 11.—, a za czapeczki zł. 13 za kg.

Cement. Wczesna wiosna spowodowała tak duży napływ zamówień na cement, że poszczególne cementownie zaczęły zalegać z wysyłkami.

Aby nie narazić się na opóźnioną dostawę, zamówienia należy nadsyłać odpowiednio wcześniej.

Prenumerata caloroczna 24 złote, kwartalna 6 złotych.

Numer pojedynczy 1 zł.

Redakcja i Admin.: Mokotów, ul. Grażyny 13,

skrz. poczt. 28, tel. Red. 429-91, Admin. 409-69

Konto czekowe P. K. O. Nr. 81.800

Cena ogłoszeń: 1/4, kol.—300 zł., 1/2 kol.—160 zł.

Redaktor: STANISŁAW THUGUTT

Wydawca: „SPOŁEM” ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW R. P.

Zakł. Druk. F. Wyszzyński i S-ka Warszawa

stawu lub najmu nieruchomości wymagają za-
twierdzenia przez radę nadzorczą. Przepisy
o likwidacji zgodne z ustawą o spółdzielniach.
222

Sąd Okręgowy w Rzeszowie dnia 7 grudnia
1937 r. postanawia: wpisać do rejestru spół-
dzielni numer rejestru IV 67 następujące dane:
1. Nr. kolejny wpisu: 1. 2. a) Firma Spółdzielni:
Spółdzielnia Spożywców Zgoda w Rozborzu
z odpowiedzialnością udziałami; b) siedziba:
wieś Rozbórz; c) rodzaj i zakres odpowiedzial-
ności członków: członkowie odpowiadają za
zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi
udziałami. 3. Przedmiot przedsiębiorstwa.
Ograniczenia co do zawierania umów z nie-
członkami: Spółdzielnia będzie organizować i
prowadzić wszelkiego rodzaju zakłady gospo-
darcze oraz podejmować działalność społeczno-
kulturalną, w szczególności zaś: a) kupować
hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły
spożywcia i przedmioty użytku domowego oraz
gospodarczego i odprzedawać je detalicznie
swoim członkom; b) przyjmować wkłady oszczęd-
nościowe od członków na warunkach usta-
lonych przez radę nadzorczą i w granicach
ogólnej sumy zadłużenia, przewidzianej w art.
15 statutu, przy wydawaniu wpłacającym
imiennych dowodów wkładowych; c) prowa-
dzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-
oświatową i społeczną. Uwaga: do punktu a.
W ratach wyjątkowych walne zgromadzenie
może zezwolić na sprzedaż towarów i nieczłon-
kom. 4. Wysokość udziału, wpłat na udział
i czas ich dokonywania: Udział wynosi 25 zł.,
z czego obowiązkowy wniosek płatny gotówką
przy zapisaniu się stanowi 2 zł. 50 gr., po-
została suma ma być wpłacona w ciągu naj-
dalej pięciu lat w ratach rocznych po 4 zł.
50 gr., bądź gotówką, bądź zarachowana
zwrotami od zakupów. Członek może dekla-
rować najwyżej 10 udziałów. 5. Imiona i na-
zwiska członków zarządu: Jan Półtorak, An-
toni Stecko, Józef Majka. 6. a) Czas trwania
spółdzielni: nieograniczony, b) pismo prze-
znaczone do ogłoszeń: Spółem organ Związku
Spółdzielni Spożywców Rz. P. w Warszawie,
c) rok obrachunkowy: Kalendarzowy, d) liczba
członków zarządu, oraz sposób reprezentowa-
nia: zarząd składa się z trzech osób powoła-
nych przez radę nadzorczą, z których dwaj
członkowie łącznie podpisują firmowo za spół-
dzielnię i składają oświadczenia woli w jej
imieniu, e) ograniczenia uprawnień zarządu,
kontrakty w sprawach kupna, zastawu i najmu
nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez
radę nadzorczą, f) przepisy o likwidacji: walne
zgromadzenie wybiera trzech likwidatorów.
Data wpisu: 10 marca 1938 r. 224

ków: c) członkowie odpowiadają za zobowią-
zania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami.
Przedmiot przedsiębiorstwa: Przedmiotem
przedsiębiorstwa jest a) kupować hurtowo,
przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożywcia,
i przedmioty użytku domowego oraz gospodar-
czego i odprzedawać je detalicznie swoim
członkom; b) przyjmować wkłady oszczędno-
ściowe od członków na warunkach ustalonych
przez radę nadzorczą i w granicach ogólnej
sumy zadłużenia, przewidzianej w art. 15 statutu,
przy wydawaniu wpłacającym imiennych do-
wodów wkładowych; c) prowadzić wszelkie-
go rodzaju działalność kulturalno-oświatową i
społeczną. Uwaga do punktu a. W ratach
wyjątkowych walne zgromadzenie może ze-
zwolić na sprzedaż towarów i nieczłonkom.
Wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich
dokonywania: Udział wynosi dwadzieścia pięć
złotych, z czego obowiązkowy wniosek płatny
gotówką przy zapisaniu się wynosi 5 zł., resz-
ta ma być wpłacona w ciągu pięciu lat w ra-
tach rocznych po 5 zł. Imiona i nazwiska
członków zarządu: Józef Czarny, Stanisław
Szczotka i Franciszek Chruściel. a) Czas trwa-
nia spółdzielni: a) nieograniczony, b) pismo
przeznaczone do ogłoszeń: b) Spółem w War-
szawie, c) liczba członków zarządu oraz spo-
sób reprezentowania: c) Zarząd składa się z
trzech osób, z których dwaj łącznie mają pra-
wo reprezentowania spółdzielni, d) ogranicze-
nia uprawnień zarządu: d) § 30 statutu zawiera
ograniczenia uprawnień zarządu. 225

Sąd Okręgowy w Rzeszowie postanawia
wpisać do rejestru spółdzielni numer rejestru
IV 62 następujące dane: 1. Nr. kolejny wpisu
1. 2) a) Firma spółdzielni: a) **Spółdzielnia Spo-
żywców „Zgoda” w Głuchowie** z odpowie-
dzialnością udziałami, b) siedziba: b) Głuchów,
c) rodzaj i zakres odpowiedzialności człon-
ków: c) członkowie odpowiadają za zobowią-
zania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami.
3) Przedmiot przedsiębiorstwa: Przedmiotem
przedsiębiorstwa jest: a) kupować hurtowo,
przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożywcia
i przedmioty użytku domowego oraz gospodar-
czego i odprzedawać je detalicznie swoim
członkom; b) przyjmować wkłady oszczędno-
ściowe od członków na warunkach ustalonych
przez radę nadzorczą i w granicach ogólnej
sumy zadłużenia, przewidzianej w art. 15 sta-
tutu, przy wydawaniu wpłacającym imiennych
dowodów wkładowych; c) prowadzić wszelkie-
go rodzaju działalność kulturalno-oświatową
i społeczną. Uwaga do punktu a): W ratach
wyjątkowych walne zgromadzenie może ze-
zwolić na sprzedaż towarów nieczłonkom.
4) Wysokość udziału, wpłat na udział i czas
ich dokonywania: Udział wynosi dwadzieścia
pięć złotych, z czego obowiązkowy wniosek
płatny gotówką przy zapisaniu się wynosi
10 zł., reszta ma być wpłacona w ciągu pięciu
lat w ratach rocznych po 3 zł. 5) Imiona i na-
zwiska członków zarządu: Władysław Piłat,
Emilian Słota i Ludwik Dołęga. 6) a) czas
trwania spółdzielni: a) nieograniczony, b) pis-
mo przeznaczone do ogłoszeń: b) Spółem w

Sąd Okręgowy w Rzeszowie dnia 4 lutego
1938 r. postanawia: wpisać do rejestru spół-
dzielni numer rejestru IV 63 następujące dane:
1. Nr. kolejny wpisu 1. a) Firma spółdzielni:
a) **Spółdzielnia Spożywców „Przyszłość” w
Gniewczynie łańcuckiej** z odpowiedzialnością
udziałami, b) siedziba: b) Gniewczyna łańcuc-
ka, c) rodzaj i zakres odpowiedzialności człon-

Warszawie, c) liczba członków zarządu oraz sposób reprezentowania: c) Zarząd składa się z trzech osób, z których dwaj łącznie mają prawo reprezentowania spółdzielni, d) ograniczenia uprawnień zarządu: d) § 30 statutu zawiera ograniczenia uprawnień zarządu. Data wpisu: 16 lutego 1938 r. 226

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Łucku jako Rejestrowego w dniu 24 lutego 1938 roku pod Nr. R. S. III 280/7 przy firmie: „Gospodarz w Litowieżu” Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców z odpowiedzialnością ograniczoną” wpisano: Dnia 21 czerwca 1937 r. do zarządu wybrano: Pantelejmona Charewicz, Pawła Malucha, Włodzimierza Czerczuka jako członków oraz Mitrofana Puczkowskiego jako zastępcę. 227

Sąd Okręgowy w Rzeszowie dnia 20 stycznia 1938 r. postanawia wpisać do rejestru spółdzielni numer reejstru IV 61 następujące dane: Nr. kolejny wpisu 1. a) Firma spółdzielni: a) Spółdzielnia Spożywców „Jedność” w Radłach Szklarskich z odpowiedzialnością udziałami, b) siedziba: b) Radle Szklarskie, c) rodzaj i zakres odpowiedzialności członków: c) członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiot przedsiębiorstwa: Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: a) kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom; b) przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków na warunkach ustalonych przez radę nadzorczą i w granicach ogólnej sumy zadłużenia przewidzianej w art. 15 statutu, przy wydawaniu wpłacającym imiennych dowodów wkładowych, c) prowadzić wszelkiego rodzaju działalność kulturalno-oświatową i społeczną. Uwaga do punktu a): W razach wyjątkowych walne zgromadzenie może zezwolić na sprzedaż towarów i nieczłonkom. Wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania: Udział wynosi dwadzieścia złotych, z czego obowiązkowy wniosek platny gotówką przy zapisaniu się wynosi 10 zł., reszta ma być wpłacona w ciągu lat trzech w ratach rocznych. Imiona i nazwiska członków zarządu: Jan Chmiel, Marek Gmyrek i Piotr Mac. a) Czas trwania spółdzielni: a) nieograniczony, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń: b) Społem w Warszawie, c) liczba członków oraz sposób reprezentowania: c) Zarząd składa się z trzech osób, z których dwaj łącznie mają prawo reprezentowania spółdzielni, d) ograniczenia uprawnień zarządu: d) § 30 statutu zawiera ograniczenia uprawnień zarządu. Data wpisu 10 lutego 1938. 227

Do Rejestru Spółdzielni wpisano dnia 12 marca 1938 r. Rs. 472 przy firmie „Spółdzielnia Spożywców „Pramień” w Skoryczach z odpow. udziałami”, gm. Turzec, pow. Stołpeckiego. Obecny zarząd stanowią: Michał Gerach, Józef Birula i Ambroży Ańcuch. Sąd Okręgowy w Nowogrodku. 229

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 512 wpisano następującą firmę dn. 11 marca 1938 r.: „Spółdzielnia Spożywców w Borowcu z odpowiedzialnością udziałami”. Siedziba w Borowcu, gm. Łukowa, pow. Biłgoraj. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom; przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w granicach ogólnej sumy zadłużenia; prowadzić działalność kulturalno-oświatową i społeczną. Udział wynosi 25 zł., platny przy zapisaniu się w kwocie 5 zł., a resztę w ciągu najdalej pięciu lat po 4 zł. w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Józef Paczwa, Paweł Dzwolak i Mikołaj Koman. Ogłoszenia umieszczane będą w czasopiśmie „Społem”. Zarząd składa się z 3-ch członków. Oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą. 230

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 517 wpisano następującą firmę dnia 11 marca 1938 r.: „Spółdzielnia Spożywców „Młodej Wsi” w Łazorach z odpowiedzialnością udziałami”. Siedziba w Łazorach, gminy Sól, pow. Biłgoraj. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożycia i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom; przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w granicach ogólnej sumy zadłużenia; prowadzić działalność kulturalno-oświatową i społeczną. Udział wynosi 25 zł., platny przy zapisaniu się 5 zł., a resztę w ciągu pięciu lat po 4 zł. w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Jan Kiszka, Antoni Przytuła i Andrzej Raduj. Ogłoszenia umieszczone będą w „Społem”. Zarząd składa się z 3-ch członków. Oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą. 231

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 318, przy firmie „Spółdzielnia Spożywców „Jedność” w Czernichynie z odp. udz.” gm. Mieniany pow. Hrubieszów, wpisano dnia 11 marca 1938 r.: Zarząd stanowią: Jan Mazur s. Teodora, Eustachy Filipczuk i Michał Woźniak s. Pawła. 233

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 513 wpisano następującą firmę dnia 11 marca 1938 r.: „Spółdzielnia Spożywców „Jedność” w Podwysokiem z odpowiedzialnością udziałami”. Siedziba w Podwysokiem, gm. Skierbieszów, pow. Zamość.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożywcze i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom; przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w granicach ogólnej sumy zadłużenia; prowadzić działalność kulturalno-oświatową i społeczną. Udział wynosi 25 zł., płatny przy zapisaniu się 10 zł., a resztę w ciągu najdalej pięciu lat po 3 zł. w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Antoni Wojtasiuk, Jan Struk i Wasyl Być. Ogłoszenia umieszczane będą w czasopiśmie „Społem”. Zarząd składa się z 3-ch członków. Oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia rady nadzorczej. 232

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Zamościu pod Nr. 518 wpisano następującą firmę dnia 11 marca 1936 r.: „**Spółdzielnia Spożywców „Powszechna” w Łaziskach** z odpowiedzialnością udziałami”. Siedziba w Łaziskach, gm. Skierbieszów, pow. Zamość. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: kupować hurtowo, przerabiać oraz wytwarzać artykuły spożywcze i przedmioty użytku domowego oraz gospodarczego i odsprzedawać je detalicznie swoim członkom; przyjmować wkłady oszczędnościowe od członków w granicach ogólnej sumy zadłużenia; prowadzić działalność kulturalno-oświatową i społeczną. Udział wynosi 25 zł., płatny przy zapisaniu się 5 zł., a resztę w ciągu pięciu lat po 4 zł. w ratach rocznych. Zarząd stanowią: Józef Tomkiewicz, Antoni Grudzień i Jan Kazmir. Ogłoszenia umieszczane będą w „Społem”. Zarząd składa się z 3-ch członków. Oświadczenia woli w imieniu spółdzielni składają i za spółdzielnię pod stemplem firmy podpisują łącznie dwaj członkowie zarządu. Zawierane przez zarząd w imieniu spółdzielni kontrakty w sprawach kupna, zastawu lub najmu nieruchomości wymagają zatwierdzenia przez radę nadzorczą. 234

Sąd Okręgowy w Poznaniu. Dnia 8 listopada 1937 r. wpisano w rejestrze spółdzielni nr. I. 31 przy spółdzielni: „**Praca Spółdzielnia Wytwórczo-Krawiecka** z odpowiedzialnością udziałami w Poznaniu, że członkowie zarządu Andrzej Hus i Henryka Łączkowska ustąpili, w ich miejsce wybrano Zofię Werwicką i Marię Stranzównę. W miejsce ustępującego zastępcy członka zarządu Marii Stranzówny wybrano Andrzeja Husa. 235

Do Rejestru Handlowego Spółdzielni, Wydziału Zamiejscowego Piotrkowskiego Sądu Okręgowego w Częstochowie, przy firmie: **Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Podpora”** z odpowiedzialnością udziałami w Krzepicach, powiatu Częstochowskiego, zar. pod Nr. R. S. 44/P., w dniu 17 lutego 1938 roku wpisano: Na miejsce ustępujących członków zarządu Jana Zalewskiego, Mariana Paweł-

czyka obrano Jana Kołodzieja i Władysława Żołnowskiego. 236

Do Rejestru Handlowego Spółdzielni, Wydziału Zamiejscowego Piotrkowskiego Sądu Okręgowego w Częstochowie, przy firmie: **Spółdzielnia Spożywcza „Sноп” w Rędzinach** z odpowiedzialnością udziałami w Rędzinach, powiatu Częstochowskiego, zar. pod Nr. R. S. 35, w dniu 16 marca 1938 roku wpisano: Obrano nowy zarząd w osobach: Ignacego Strzemeckiego, Konstantego Rutkowskiego i Feliksa Firka. 237

Do Rejestru Handlowego Spółdzielni, Wydziału Zamiejscowego Piotrkowskiego Sądu Okręgowego w Częstochowie, przy firmie: **Spółdzielnia Stowarzyszenia Spożywców „Pomoc”** z odpowiedzialnością udziałami w Kamienicy Polskiej, powiatu Częstochowskiego, zar. pod Nr. R. S. 47/P., w dniu 12 marca 1938 roku wpisano: Na miejsce ustępującego członka zarządu Aleksandra Waletny obrano Stanisława Błaszczyka. 238

Do Rejestru Spółdzielni Wydziału Zamiejscowego Siedleckiego Sądu Okręgowego w Białej-Podlaskiej 25 stycznia 1938 roku pod Nr. 57/7 został dokonany następujący wpis o zmianie **Zarządu Spółdzielni Spożywców w Pratulinie** z odpowiedzialnością udziałami. W miejsce starego zarządu od takowego wchodzi: Paweł Andrzejuk, Kazimierz Izdebski i Feliks Krzysztofowicz. 239

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Grodnie pod Nr. 297 przy firmie „**Spółdzielnia Spożywców „Iskra” w Żolocijowie** z odpowiedzialnością udziałami” w dniu 21 lutego 1938 r. wciągnięto: Zarząd stanowią: Dymitr Kopoć, Jan Skiba i Jan Hrecki. 240

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Łomży wpisano dnia 17 marca 1938 roku przy firmie „**Spółdzielnia Spożywców Kółka Rolniczego „Puszczanka” w Lipnikach** z odpowiedzialnością udziałami” pod Nr. 143/VIII: „Zarząd obecnie stanowią: Józef Godzina — prezes, Heofil Kowalczyk — zastępca prezesa i Bronisław Lis — skarbnik”. 241

Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Łomży wpisano dnia 17 marca 1938 roku przy firmie „**Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Pomoc” w Piskach** z odpowiedzialnością udziałami” pod Nr. 28/III: „Postanowieniem Sądu z dnia 17 marca 1938 roku „Spółdzielnia — Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Pomoc” w Piskach z odpowiedzialnością udziałami” została wykreślona z rejestru spółdzielni”. 242

Sąd Okręgowy w Krakowie. Wydział III Handlowy. Wpisano do rejestru spółdzielni: Dzia S. III. 134. Dnia 21 stycznia 1938 r. **Spółdzielnia Robotników Malarskich i Lakierniczych „Wzór”** z odpow. udziałami w Krakowie. Członek zarządu Mateusz Dobrowolski ustąpił, a w jego miejsce wybrano Jana Mularza. 243

CZEKOLADA »SPOŁEM«

w tabliczkach

jubileuszowa
turystyczna
sportowa
pomorska
tatrzańska
pomarańczowa
deserowa
mleczna
z orzechami
z ryżem
powszechna

blok czekoladowy

czekolada do gotowania

w proszku

czekoladki drobne

pastylki czekoladowe, brylanty,
banany cygara,
pralinki nadziewane, batony,
półkule, bomby
czekoladowe

czekolada dziecięca